Наръчник по гражданска журналистика за младежи

Jour-You

CITIZEN JOURNALISM ACADEMY FOR YOUTH

ERASMUS-YOUTH-2021-CB-101052000

Co-funded by the European Union

Jour-You

CITIZEN JOURNALISM ACADEMY FOR YOUTH

ERASMUS-YOUTH-2021-CB-101052000

jour-you.eu

Наръчник по гражданска журналистика за младежи

Версия 1.01 от 15 май 2023 г.

Редактор: Михаил Минчев (ФПКО)

Принос от партньорите по проекта

Participating countries

Отказ от отговорност

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Съдържание

Предговор 3

Въведение 5

Характеристики на гражданската журналистика 6

Принципи на гражданската журналистика 7

Защо гражданската журналистика е от значение? 7

Добри примери за гражданска журналистика

Онлайн списания, обществена журналистика и разследващи репортажи 10

Citizens Channel 10

Lo Spiegone 12

Binario2 Il Giornale 13

Scomodo 14

La Politica Del Popolo 16

De Re Militari 17

7iber 18

El-Shafra 19

Al Qatiba 20

Nawaat 21

Inkyfada 22

Платформи за проверка на фактите 24

Faktoje 24

Faktograf 26

Demagog 27

Factcheck.bg 29

Ellinika Hoaxes 30

Fatabyyano 31

Образователни инициативи 34

Медийна и информационна грамотност 34

Наръчник с отворен код 35

Коалиция за медийна грамотност 37

Psaloroco 38

Netwerk Mediawijsheid 40

Програми за онлайн безопасност и професионална подкрепа 42

Цифрово гражданство и предотвратяване на кибер изнудване 42

Международна медийна подкрепа 43

SOpHiSM 45

Цифрова правна клиника 46

Заключение 48

Източници 50

Jour-You

Предговор

През последните години гражданската журналистика все повече навлиза в медийното пространство. С разпространението на социалните медии и демократизацията на информацията, все повече и повече хора приемат ролята на репортери, документирайки събития и споделяйки истории, които в противен случай могат да останат несподелени. Поради тази причина, в този наръчник ние си поставяме за цел да изследваме каква е същността на гражданската журналистика и ще ви отведем на журналистическо околосветско пътешествие, за да се запознаете с някои от най-добрите практики. Разглеждайки **онлайн списания, инициативи за обществена журналистика, разследващи публикации, платформи за проверка на факти, образователни инициативи и програми за онлайн безопасност и професионална подкрепа,** ние ви предлагаме 21 примера за успешна гражданска журналистика. Постарахме се да ви предоставим подробен анализ на всеки пример, отговаряйки на три ключови въпроса: **как се отличава практиката, какво е нейното значение и как може тя да бъде усвоена**, за да подпомогнем придобиването на по-задълбочено разбиране по темата. Примерите са разделени на **4 категории** за по-лесно разглеждане и по-добро вникване в материята. Вярваме, че този подход ще позволи на читателите да придобият по-добра представа за едни от най-добрите практики на гражданската журналистика и при необходимост да ги прилагат успешно в работата си.

С оглед на това, че гражданската журналистика има силата да предизвика обществената дискусия, да държи отговорни тези, които са на власт, и да даде глас на онези, които биват нечути, ние решихме да се отдадем на задачата да насърчим читателите не само да се запознаят с някои от най-основните концепции в областта, но и да ги вдъхновим да се превърнат в граждански журналисти. Четейки този наръчник, читателите имат възможност да се сдобият с всестранно разбиране за това какво представлява гражданската журналистика, защо е важна и какви са основните й принципи. Запознавайки се с едни от най-добрите практики в областта на гражданската журналистика, читателите ще научат за техния принос и как могат, като амбицирани граждански журналисти, да се възползват от тези практики. В заключение, този наръчник предлага практически съвети и вдъхновение за всички, независимо дали сте утвърден журналист, някой, който има интерес да допринесе за новинарския процес, някой, който работи в областта на журналистиката, или просто сте любопитен да научите повече за гражданската журналистика.

Въведение

Технологичният прогрес в последните години поставя нуждите и желанията ни на незначително разстояние, в джоба ни. Ако искаме да изпратим проект за работа, да открием разнообразни забавления и ценна информация или просто да проверим приятел, който живее на другия край на света, е необходимо единствено да се докоснем до нашия телефон. Докато прелистваме имейлите си за обновената версия на плана на проекта или избираме кой видеоклип да споделим като история, често забравяме, че нашите умни телефони могат също така да се превърнат в **инструмент за трансформиране на обществата ни, както и за защита на демократичните принципи**. Просто трябва да ги насочим в правилната посока и да документираме случаи и практики, които са притеснителни, въздействащи или вдъхновяващи. Дори има термин за това – **гражданска журналистика.** Сега, когато платформите за социални медии се превърнаха в средство за разпространение на новини, гражданските репортажи и редакционните подходи „отдолу нагоре“ набират все повече сила. Новините в Туитър, събитията във Фейсбук и видеоклиповете в YouTube бяха важен инструмент за организирането на активисти по време на Арабската пролет и привлякоха много международно внимание към протестите в Северна Африка и Близкия изток. Все пак трябва да се отбележи, че феноменът непрофесионалисти да създават потребно медийно съдържание, не беше въведен от дигиталната ера както е илюстрирано от видеоклипа на производителя на дрехи Ейбрахам Запрудър за убийството на Джон Ф. Кенеди[1]. Записани преди почти 60 години, тези забележителни кадри олицетворяват гражданската журналистика, а именно – **член на публиката, а не обучен репортер, да използва инструментите на пресата, с които разполага** (видео камера), **за да генерира информативен материал и да допринесе с въздействието си върху медиите**[2]. За да разберем по-добре гражданската журналистика и свързаните с нея дейности, нека да отидем отвъд дефиницията и да разгледаме набора от нейните характеристики по-долу.

Характеристики на гражданската журналистика[3,4,5]

- **Не е мотивирана от печалбата** – повечето инициативи на гражданските журналисти са самофинансирани и/или подкрепени с дарения. Техните цели не са да привличат рекламодателите.

- **Без формално обучение** – новините и докладите се създават от хора, които нямат дипломи по журналистика.

- **Децентрализиран начин на работа, процес отдолу-нагоре** – гражданските журналисти не са част от определена редакционна или бизнес структура, а се организират сами, за да разпространят информация предимно до техните общности и местното население.

- **Широк спектър на гледни точки** – участието на обикновени граждани в процеса на създаване и разпространение на новини води до представянето на разнообразни гледни точки, които не се отразени от традиционните медии.

- **Няма предварително зададени стандарти за форматиране и редактиране** – гражданските журналисти не следват стандарти по отношение на граматиката, цитирането, стилизацията, броя на думите в статията, източниците, поверителността и т.н. Работата извън строгите граници на традиционното журналистическо докладване и създаване на новини отваря възможности за иновативни подходи.

- **Висока степен на непосредственост** – гражданските журналисти не се нуждаят от одобрение от редактори или спазването на определени редакционни политики, което им позволява да докладват за проблемите, на които са свидетели, веднага и понякога дори в реално време.

- **Откриване на нови теми за традиционните медии** – тъй като повечето активни граждани не са свързани с корпоративни или други специфични интереси, те лесно споделят това, което виждат и изживяват, като по този начин подчертават проблемите на общността, които се пренебрегват от масовите медии.

- **Принос към демократизирането на обществото** – докладите и излъчванията на живо на журналисти-любители за различни проблеми в обществото и институциите бързо достигат до широката аудитория чрез социалните мрежи и приканват за по-прозрачни действия от страна на правителството. Това е от решаващо значение в държавите, в които съществува цензура. Когато достъпът до достоверни източници на информация е блокиран, действията на гражданската журналистика се превръщат в мотив за възстановяване на демократичното управление, тъй като генерират надеждни новини и поставят под съмнение действията на правителството.

Въпреки че това описание звучи примамливо, нашето предложение е да не ставате граждански журналист, преди да се запознаете добре с четирите принципа, разработени от Центъра за гражданска медия.

Принципи на гражданската журналистика[6]

- **Точност**: Винаги проверявайте всички факти в своята история и надеждността на източниците си. Уверявайте се, че незабавно коригирате всички фактически грешки и актуализирате публикация си с нова и подходяща информация.

- **Задълбоченост**: Придобивайте колкото се може повече знания по темата, която отразявате, и посочете всички ваши оригинални източници.

- **Обективност**: Обмислете различните гледни точки и представете балансиран репортаж.

- **Прозрачност и независимост**: Старайте се да споделяте независима гледна точка по въпроса, като обяснявате всички предразсъдъци и потенциални конфликти. Всяка връзка със заинтересована страна може да застраши вашата обективност.

Спазването на горните принципи е ключово при практикуването на гражданска журналистика. Друго важно изискване е да притежавате **висока степен на медийна грамотност**, която включва способността за **достъп, критичен анализ** и **оценка** на различни аспекти на **медийните съобщения** (качество, достоверност, надеждност) и също така да се създава смислено **съдържание, отразяващо лични преживявания, етични принципи и социална отговорност**[7]. Толкова дълъг списък от изисквания предполага въпроса: *Защо е толкова важно за всеки активен гражданин да се превръща в журналист от време на време?* Е, списъкът с основателни причини е още по-дълъг.

Защо гражданската журналистика е от значение?

Гражданската журналистика се отнася до действията на непрофесионални лица, които не са непременно журналисти, които съобщават новини, събития и явления в техните общности. С други думи, гражданската журналистика е процес по събиране, разпространение и анализиране на информация от обществеността – процес, който днес се извършва предимно чрез интернет. Тя също така се е превърнала във важна част от новинарската екосистема, особено в кризисни периоди, когато е видимо, че има известно предимство пред конвенционалните медии, най-вече при представянето на бързи, лични и разнообразни гледни точки на наблюдаваните събития. Това означава, че гражданската журналистика не само спомага за демократизацията на обществото, като допринася с повече гласност в обществената сфера и така способства за по-трезва демокрация, но и допринася с възможността за плурализъм в медиите, насърчавайки различни гледни точки. Като важен компонент от съвременната медийна среда, актуалността на гражданската журналистика става все по-осезаема. Имайки предвид това, ето и някои допълнителни точки, които подчертават значимостта на гражданската журналистика:

Привлича общественото внимание към проблемите на малките общности[5]**.** Основните медии честно нямат капацитета или редакторската свобода да проследят нишови проблем, за които си струва да се съобщи. Ето защо понякога членовете на общността трябва да публикуват своите борби и искания, използвайки ресурсите и платформите, с които разполагат.

Бори се с фалшивите новини и дезинформацията. Гражданските журналисти разполагат с ценни знания за процесите в техните общности и могат лесно да разсеят лъжливите представи или да коригират фалшиви новини, а също така и да противодействат на дезинформацията чрез сериозни, фактологични репортажи.

Защитава ключови демократични принципи[3,5,7]**.** Чрез своите публикации гражданските журналисти затвърждават гласовете на членовете на общността и по този начин допринасят за плурализма на мненията в медиите и насърчават прозрачността.

Застъпва се за каузите на общността чрез емоционално отразяване. Тъй като гражданските журналисти не са задължени да се придържат към определена редакторска политика или да се съобразяват с изискванията на рекламодателите, те са свободни да произвеждат репортажи, основаващи се на емоции, които често намират отзвук в широката аудитория и привличат подкрепа за исканията на местните общности.

Добавя местна гледна точка към широко обхванати въпроси[5]**.** Добрите граждански журналисти могат да съберат мненията на членовете на техните общности по въпроси, които засягат цялата страна, и да представят свежи местни гледни точки, които от своя страна могат да насърчат приемането на по-ефективни подходи за решаване на определени проблеми.

Представя извънредни новини преди другите да ги отразят[3,5,7]**.** Тъй като са мобилни и независими от продуцентски екипи, гражданските журналисти често пристигат на места на инциденти преди представители на основните медии и излъчват събитията, докато те се случват.

Учи на нови умения. В процеса на ставане на опитен граждански журналист, вие можете да подобрявате уменията си за критично мислене, да научавате как да разпознавате меродавните ресурсите и да разбирате дневния ред на източника. Също така, да се усъвършенствате като разказвач, да различавате фактите от мненията, да придобивате умения за филтриране на информация, да научавате как да изследвате задълбочено темата и да обобщавате източниците си, да усвоявате подходящи практики за онлайн безопасност, да научавате как да разпространявате съдържанието си в социалните медии, да подобрявате аудиовизуалната си креативност наред с други умения и компетенции.

Имайки предвид това, важно е да се отбележи, че гражданската журналистика не е панацея за многобройните проблеми, които изпитва традиционната журналистика или конвенционалните медийни издания. Гражданската журналистика има своите ограничения, като потенциалната

възможност за разпространение на погрешна информация, липсата на редакционен контрол, рискът от застрашаване на живота на гражданските журналисти, липсата на институционални етични правила и други. Затова е от съществено значение за гражданските журналисти и гражданската журналистика да се придържат към журналистическите стандарти и етика като проверка на фактите и източниците, както и коректност в докладването, въпреки че няма строги правила или разпоредби, които уреждат тези действия.

Като цяло, гражданската журналистика играе важна роля в обществото, не само с потенциала си да поддържа демократични ценности, да информира обществеността и да допринася за прозрачността на медиите, но и с възможността си да внася местни гледни точки в различните събития, да насърчава базовите движения и да „съобщава“ извънредни новини своевременно.

Затова, независимо дали сте журналист, опитен професионалист или просто някой, който се интересува от областта, препоръчваме ви да прочетете подбраните цитати по-долу. Те не само ще ви дадат поглед към света на журналистиката, но и ще ви вдъхновят, помагайки ви да придобиете по-задълбочено разбиране за това, какво представлява тя, било то гражданска или традиционна.

„Журналистиката, подобно на демокрацията, не е нещо, което се постига. Това е работа в процес на развитие, и не всеки ден е толкова добър, колкото предишния.“

- Джон Максуел Хамилтън

„Няма по-висш закон в журналистиката от това да кажеш истината и да засрамиш дявола.“

- Уолтър Липман

„Журналистиката никога не може да бъде тиха – това е нейната най-голяма добродетел и най-голяма грешка. Тя трябва да говори и да говори незабавно, докато ехото на чудото, претенциите за триумф и знаците на ужас все още са във въздуха.“

- Хенри Анатол Грюнвалд

Както можете да си представите, светът на журналистиката, независимо дали става въпрос за гражданска или традиционна, е постоянно променящ се и изисква от хората да имат дълбоко разбиране за това какво наистина означава да бъдеш журналист. След като ви помогнахме да разширите перспективата си относно важността и актуалността на гражданската журналистика, сега може да се почувствате изкушени да се втурнете на улицата и да търсите новинарски материал с телефона си. Преди да направите това, уверете се, че сте изследвали конкретните начини, по които можете да въздействате като граждански журналист, а именно – чрез набора от добри практики, които събрахме от различни части на света и които можете да намерите в следващите глави.

Добри примери за гражданска журналистика

Онлайн списания, обществена журналистика и разследващи репортажи

1 **Citizens Channel:** Докладваме с хората, не за хората

Как се отличава?

Citizens Channel (Граждански канал) е медийна неправителствена организация, създадена в Албания и управлявана от млади професионалисти, която има за цел да служи като **свободно и незасегнато пространство за развитие на гражданската журналистика и отговорни гласове**, насърчаващи **демократичните ценности** и основните **човешки права** и свободи.

Първоначално започнат като проект през 2016 г., Гражданският канал прави важна стъпка и се превръща в независим център през юли 2018 г. През тези две години той изпълнява **редица проекти и инициативи**, фокусирани върху ангажирана и **обществена журналистика**. По отношение на производствените капацитети, екипът на Гражданския канал се стреми да доставя минимум 10 мултимедийни журналистически продукта седмично, като отдава приоритет на видеоклипове, дълги статии и задълбочени репортажи.

Редакцията на Гражданския канал цели да въведе **нов модел** на журналистика в Албания, който **запълва пропастта** между **проблемите, пред които са изправени,** от една страна, **обикновените граждани и маргинализираните** общности, и от друга, **приоритетите** за отразяване **на основните медии** в това, което остава силно поляризирана информационна среда.

Като медийна организация с мисия, Гражданският канал има манифест на основните си ценности, публикуван на началната страница на своя уебсайт, който показва, че основната ангажираност на организацията е не само да произвежда висококачествени репортажи, но и да играе активна и решаваща роля по въпроси, свързани със свободата на медиите, трудовите права на младите журналисти и човешките права.

Мотото на Гражданския канал е: *„Всеки добър журналист е активист на истината в подкрепа на прозрачността и в името на отговорността“.*

Основните дейности на организацията включват, но не се ограничават до:

- **Дигитална новинарска редакция** – управлявана от четирима журналисти, един главен и един визуален редактор;
- **Онлайн платформа за развитие на капацитета** – предлага безплатни интернет обучителни модули по мултимедия, медийна грамотност и инструменти за творчески активизъм;

● **Изследователска платформа** – градски истории на гражданите, които проследяват вилите, съставящи културното наследство на Тирана.

Как допринася?

Съдържанието на Гражданския канал е привлякло над 2,8 милиона гледания за последните 12 месеца. Създадени са над 150 видеоклипа и над 200 ексклузивни статии и разследвания.

Като водещ медиен източник, занимаващ се с обществена дейност, Гражданският канал е последван от няколко неформални групи, НПО и професионални мрежи, които редовно споделят и се ангажират със съдържанието на организацията и го използват като източник на информация.

Как да усвоим добрата практика?

Ако планирате да стартирате онлайн платформа за гражданска журналистика, първо се уверете, че **имате устойчиви редакторски политики** и се придържате към висок **журналистически стандарт**. Поощрявайте **взаимодействието между аудиторията и журналистите по всяко време**. Използвайте **иновативни подходи** и **възможностите**, които се предлагат от **дигиталната среда**, и останете **отворени към нововъведения**.

Винаги **следете киберсигурността** на вашата платформа и бъдете **готови** да се **противопоставите на кибератаки**.

Научете повече и се присъединете:

Уебсайтът на Гражданския Канал

Онлайн платформа за развиване на гражданския капацитет

Градски истории

Тирана 2031 – серия разследвания на градски проблеми

2 **Lo Spiegone:** Довеждане на дългосрочната журналистика до широката аудитория

Как се отличава?

Lo Spiegone е **онлайн списание**, основано от петима студенти от програма „Международни отношения“ в Римския университет „Ла Сапиенца” с цел да предоставя **надеждни, проницателни и качествени статии** за **актуални събития** и **глобални проблеми**, които **не се отразяват от основната** италианска преса. Използваните **източници** по време на разследването и за писането на статията са **винаги посочени в края** на материала, за да се **изгради доверие** у читателите и да ги вдъхнови **да изследват** темата по-задълбочено. Особено **внимание** е отделено **на езика**, който е **достъпен** за **хора** с **различно ниво на образование** и **улеснява разбирането** на глобалните **процеси** и тяхното **въздействие** върху **националните въпроси**. **Екипът** зад списанието се състои от **експерти** в областта на **правото, международната политика, опазването на околната среда** и **икономиката**, както и способни **специалисти по социалните мрежи**. Често те наричат работата си **„бавна журналистика“.** Ръководят се от **принципите** на интелектуална **честност, прозрачност, редакционна независимост, безпристрастност** и **уместност** в своите журналистически начинания. Промоционалните и административни аспекти на управлението на онлайн изданието се управляват от **неправителствената организация** „Lo Spiegone APS“, **заинтересованите лица** на която включват **редакцията** и други **професионалисти**, участващи в проекта.

Как допринася?

Трафикът към уебсайта на списанието непрекъснато се увеличава и се очаква да достигне един милион посещения тази година. Много читатели споделят положителни отзиви за качеството на съдържанието и са заинтересовани да кликнат върху източниците в края на статиите. Редакторите на Lo Spiegone получават много покани за специализирани изложби и конференции. Оказва се, че списанието е доста влиятелно и довежда до появата на други сходни издания с подобен бавен (критичен) характер.

Как да усвоим добрата практиката?

Намерете правилната **ниша за вашия проект**, зачитайте **ценностите** на **интелектуалната честност** и **почтеност** и се уверете, че **комуникацията** в екипа протича гладко и всички хора, включени в проекта, са **възнаградени с чувство за собственост** и **принадлежност**. Създаването на **общност** и **безопасно пространство** е от **решаващо** значение за изграждането на сплотена и **мотивирана група**, която ще поддържа ежедневните дейности на проекта и активно ще участва в неговия **растеж и въвеждането на иновации**.

Научете повече и се включете:

Уебсайтът на Lo Spiegone

3 **Binario2 Il Giornale:** Подсилване на местната общност чрез журналистика

Как се отличава?

Binario 2 IL Giornale е създаден в рамките на Асоциацията за социално насърчаване RacaleCam и в момента управлява градски лаборатории в Ракале, като през годините преплита традицията с иновациите. Началото й може да се проследи до патронния празник на града, когато за пръв път стартират радиостанция, разказваща удивителната история на местната общност чрез интервюта с официални лица, представители на сдружения и граждани. Настоящият информационен проект Binario2 се състои от **онлайн издание**, което се актуализира седмично, **полугодишно печатно издание** и **уеб радио**. Той се управлява от **редакционен екип** от **млади хора** в старата гара на Ракале, която сега служи като център на възможности в южната част на Италия. Всички редактори са под 35 години и често **публикуват статии**, **написани от ученици** от средните училища. Целта на проекта е **да подобри местното нематериално наследство** и да документира **опита на общността по един увлекателен** начин както онлайн, така и във вестника „Binario2 Il Giornale - гласовете на територията".

Като се има предвид, че много провинциални общини, като тази, върху която се фокусира Binario2 Il Giornale, не получават голямо отразяване в новините на традиционните медии, **журналистическият** подход **на проекта „отдолу на горе"** помага за разпространението на местна информация и хвърля светлина върху събития с положително въздействие, като по този начин допринася за сплотяването на общността.

Как допринася?

Binario2 Il Giornale прави местните новини достъпни за всички и то напълно безплатно. Тяхното печатно издание преодолява разделението, наложено от цифровата ера, като ангажира възрастни хора, които не се чувстват уверени в използването на смартфони и компютърни устройства. Целият информационен проект стимулира младите хора да пишат, да упражняват критичното си мислене в процеса на създаване на съдържание, да подобрят уменията си за сътрудничество и да търсят комуникация между поколенията, за да представят различни дискусионни точки. Търсенето на информация за истории и репортажи често включва взаимодействие с различни членове на общността и допринася за силно чувство на принадлежност. Редакционният екип е мотивиран да стане опитен потребител на цифрови комуникационни инструменти и да се научи да управлява устойчиво многоаспектен журналистически проект. Не на последно място, партньорството на Binario2 Il Giornale с училищата гарантира отразяването на образователни инициативи и постижения, които при други обстоятелства не биха получили заслуженото внимание.

Как да усвоим добрата практика?

За да се създаде редакционен проект отдолу-нагоре, е от съществено значение да се **включат различни национални и регионални дейци, както и професионалисти от различни области,** които след това ще документират и **запазят жива историята на общността**. Имайки **силна мрежа** от **партньори**, проектът ще бъде по-здрав и устойчив.

Научете повече и се включете:

Събиране на средства

Вестник Binario2 Il Giornale

Относно проекта за уеб радио

4 **Scomodo:** Информираните и ангажирани млади хора гледат на текущите събития

Как се отличава?

Scomodo е **най-голямото независимо**, надеждно и **свободно разпространявано списание** и **онлайн платформа** за **хора под 25 години** в Италия. Редакционният екип се състои от **студенти**, които следват **подход отдолу-нагоре** и от време на време си **сътрудничат** с експерти и партньори като Banca Etica и Greenpeace, за да **предоставят достъпни**, **критични** и **задълбочени** статии, отразяващи гледните точки на **по-младото поколение** по въпроси от **политическо**, **социално** и **културно значение**. Голяма част от **журналистическите изследвания** се извършват на **място** и включват **интервюиране** на **граждани** и **лично проверяване** на **твърденията** на институциите. Особено внимание се обръща на екологични проблеми, проблеми свързани с **пола**, **психологическите**, **социални** и **жилищни проблеми**, **дискриминация**, **образование** и **форми** на **потисничество, културния авангард** и феномените на промяната.

Воден от **любопитство**, **смелост**, **безпристрастност** и **силна вяра** в **демократичните ценности** и **равните възможности**, Scomodo има за цел да:

- **развива бавна** и **печатна журналистика**, която **бори фалшивите новини** и **информационната** епидемия на цифровата и бързата журналистика;
- **насърчава независима** и **критична журналистика**, която избира **теми**, **които не са обхванати** от **основните медии** и ги представя през **призмата** на **контракултурата**;
- **насърчава младежкото застъпничество**, предизвиквайки доминиращата нагласа, която определя младите хора като мързеливи и неспособни да влияят на реалността около тях.

В допълнение към предоставянето на надеждна информация и задълбочени анализи на актуални проблеми **безплатно**, Scomodo осъществява проекти в областта на **социалните иновации** и **образованието**: работилници по **журналистика на участието**, развитие на териториални мрежи от сдружения, облекчаване на достъпа до **психологическа помощ** за младите хора, както и предоставя училищна помощ за деца.

Как допринася?

Досега Scomodo е включило 1000 момчета и момичета, отпечатало е 315 000 копия, като 280 000 от тях е разпространило безплатно, открило е 2 младежки центъра, създало е екосистема от над 20 проекта, както и стабилна общност с повече от 1000 души в цяла Италия.

Много от младите членове на различните общности получиха възможност да изразят себе си, да общуват с връстниците си и да научат основите на важна професия, която е фундаментална в епохата на социалната атомизация и икономическата депресия.

Как да усвоим добрата практика?

Съветите могат да бъдат разделени на **мотивационни** и **управленски**:

- Мотивационни: **бъдете смели**, забавлявайте се, направете го с приятелите си и **създайте общност**;
- Управленски: **изберете една** или максимум **две инициативи**, **ангажирайте хора** както при **дизайна** на **идеите**, така и в **практическите задачи**. Правенето на неща заедно създава движение!

Имайте предвид, че доброто съчетание между **идеи**, **смелост** и **общност** има **потенциала** да **промени реалността** около вас.

Научете повече и се включете:

Уебсайт на списание Scomodo

TED разговор с един от основателите на Scomodo

Статия за Scomodo в la Repubblica

5 **La Politica Del Popolo:** Овластяване на младите хора да вземат информирани решения за своето бъдеще

Как се отличава?

La Politica Del Popolo (Политиката на хората) е италиански **новинарски сайт**, **управляван** и **редактиран** от **млади хора**, които се опитват да **доближат своите връстници** до **актуални събития** и да **представят информация**, която е **свободна** от каквито и да било **предразсъдъци** или **политически условности**. Редовно се **споделят** различни **информативни статии** на всички основни социални платформи с цел да се **насърчава критическо мислене** при **новите поколения**, опитващи се да **намерят информация** в традиционните медии, които от своя страна ги възприемат като още една демографска група, която трябва да бъде достигната, вместо да бъдат приемани като **граждани** на **утрешния ден**. Новинарският сайт обхваща теми от областта на **националната** и **международната политика**, **спорта** и **изкуството**, **сътрудничи** си с **големи издателства**, **водещи италиански вестници**, както и с журналисти по някои проекти, какъвто е подкастът „Think Freely".

Идеята за създаването на La Politica del Popolo се ражда на учебната скамейка в сицилианска гимназия. Най-южната област на Италия, Сицилия **държи рекорда** за **най-много ученици напуснали училище** със **съотношение** от 21,1%, почти двойно повече от средното за страната от 12,7%. Вдъхновението идва от **осъзнаването**, че **повечето ученици не са запознати** с **водещите политически** фигури и имат много **малка представа** за **функционирането на италианската политическа система**. В опит да **обърне** тази **тревожна тенденция**, основателят на сайта Паоло Ди Фалко се зае да **създаде пространство**, **където младите хора** могат да **намерят надеждна информация** за решения, свързани с тяхното бъдеще и да получат достъп до основно **журналистическо обучение** чрез **практически предизвикателства**.

Как допринася?

Старата версия на сайта е посетена повече от 500 000 пъти. Благодарение на проекта много млади хора са намерили своя професионален път, а гимназистите са информирани всеки ден. Нещо повече, статиите на сайта привлякоха вниманието на обществени личности и политици, които се съгласиха да участват в открити дебати и да се запознаят с гледните точки на младия редакционен екип.

Как да усвоим добрата практика?

Проявете инициатива и **не допускайте да бъдете обезкуражени** или да се **отказвате** пред многото трудности, които могат да възникнат. „**Съюзът е сила"** може да звучи като клише, но е много важен, когато става дума за управление на ежедневен новинарски проект, **който включва много хора**, разпръснати из различни градове.

Научи повече и се включи:

Уебсайтът на La Politica del Popolo

6 De Re Militari Journal: Разпространение на задълбочени знания за международните конфликти

Как се отличава?

De Re Militari е **група** от **анализатори,** базирани в България, които следят **развитието** на **конфликтите** и политическите процеси **по света**. **Целта** е да се **представят задълбочено процесите**, **формиращи международните конфликти,** на широката аудитория в България. Всички материали са **свободно достъпни** в интернет и се използват от **студенти** по **политически науки** в света в техните академични изследвания, както и от **специалисти** в областта, **НПО** и **правителствени структури**.

De Re Militari Journal е **академично списание** за **конфликти**, **кризисни зони** и **военна история**, основано през 2016 г. Списанието се фокусира върху политическите процеси в **след конфликтни ситуации** в **региони** от **значение** за **световната политика** и **икономика**, както и в райони, които имат потенциал да станат зони на конфликт.

Водещите принципи, които ръководят De Re Militari, са:

- **Намаляване** на **дезинформацията** в областта на международните отношения, сигурността и отбраната, по-конкретно във военните и политическите конфликти;
- **Повишаване** на **обществената информираност** чрез **предоставяне на актуална** и **достоверна информация** според експертизата на организацията;
- **Подпомагане** на **научната** и **академичната дейност** чрез публикуване на научни трудове, доклади, анализи, студии и други текстове по въпросната тематика;
- **Създаване** на **платформи** за **развитие** на **интелектуални дискусии** чрез ангажиране на различни гледни точки и аргументи;
- **Поощряване** на **млади** таланти с **интерес към сигурността**, **политическите науки** и **международните отношения** да развиват своите знания и умения.

Как допринася?

Екипът на De Re Militari се стреми да предоставя точна информация, потвърдена от множество източници и вярва, че разбирането на ситуацията на място е от съществено значение, когато се опитваме да осмислим различните глобални процеси. Основен аспект на списанието и на кратките издания е комбинацията от кратки текстове и точни карти, които се допълват една друга, за да представят ясна картина на дадена ситуация. С помощта на картите екипът се опитва да предаде определена динамика, която прави даден конфликт по-лесен за разбиране както от специалисти, така и от ентусиасти. Разделът с картите не покрива само регионите на Близкия изток и Северна Африка, но и други райони, където възникват или кипят конфликти.

Как да усвоим добрата практика?

Старайте се да **повишавате осведомеността** на **обществеността**, да **създавате платформи** за **социално** и **политическо участие** и да **насърчавате научните** и **академичните дейности** сред по-**широката аудитория**. По този начин повече региони и хора могат да се **възползват** от **последователна** и **прозрачна информация**, което **допринася** за **борбата** с **дезинформацията** и **липсата** на **аналитичен поглед** към **международните отношения** и политика.

Научете повече и се включете:

Уебсайтът на De Re Militari Journal
Английска версия на списанието De Re Militari
Интервю с един от основателите на De Re Militari

7 **7iber:** Ангажиращи разследващи репортажи, които предизвикват общоприетите наративи

Как се отличава?

7iber е основан през 2007 г. като **блог** за **гражданска журналистика**, за да отговори на нуждата от новини извън наративите на **основните медии** в Йордания. Оттогава блогът се превърна в **медиен сайт** и **онлайн списание**, което се стреми да **защитава ценности** като **отчетност**, **върховенство на закона**, **правата** на **човека** и **плурализма** чрез задълбочена **мултимедийна журналистика**, **независими репортажи**, **критичен анализ** и открит обществен **дебат**. Екипът зад списанието се състои от 12 редактори, журналисти и мултимедийни продуценти, които спазват следните **насоки**:

- **Запазват правото** да **редактират** (за правопис, пунктуация и стил) всеки материал на сайта, за да отговаря на стиловите норми;
- **Поощряват приноса** на критични, но уважителни истории, които добавят стойност към аспекти на политически и културни дебати в Йордания и арабския свят;
- **Насърчават здравословния дебат** и търсят противоположни мнения по конструктивен и уважителен начин;
- **Приемат дарения** от хора от всички **религии** и **националности**.

Основната цел на публикациите на 7iber е да **помогне** на **читателите** да **разберат контекста** и **измеренията** на различните теми и да **формират мнения**, **базирани** на **солидни доказателства**, а не повлияни от субективни дискусии в социалните медии.

Как допринася?

Едно разследване на Ез Алнатур, млад сътрудник на 7iber.com, относно продължаващо лишаване от свобода на йорданци, воювали в Ирак по време на войната от 2003 г., доведе до освобождаването на един затворник от иракски затвор и вдъхнови кампания за застъпничество, изискваща справедливост за мнозина други. В допълнение към създаването на въздействащи разследващи репортажи, 7iber провежда изследвания върху управлението на интернет и цифровите права, предлага консултантски и производствени услуги и организира обучителни семинари по мултимедийна журналистика и цифрова сигурност.

Как да усвоим добрата практика?

Подкрепете подобряването на **медийната среда** във вашата страна, за да се **осигури** създаването и развитието на **независими журналистически проекти**. Поставете си **реалистични цели** и **приемете многостранен подход**, който да **ангажира различни заинтересовани страни**: целеви аудитории, журналисти, фотографи, видеооператори, мултимедийни продуценти, фактолози, регулаторни органи, неправителствени организации, медийни компании и правителствени институции. **Подкрепете кампаниите** за **развитието** на **специализирани обучителни програми**, които имат за цел да **подобрят уменията** на **журналистите** и да им помогнат да се **ориентират** в сложните **цифрови информационни** потоци.

Научете повече и се включете:

Уебсайт на 7iber

Интервю с основателя на 7iber

8 **El-Shafra:** Покриване на всички перспективи, за да бъдат доставени верни и проницателни репортажи

Как се отличава?

El-Shafra е **програма**, която **хвърля светлина върху глобални политически**, **военни** и **икономически кризи**, **анализира социални процеси**, свързва минали събития с настоящи и бъдещи тенденции, и **прави преглед на текущите развития** в местен, регионален и международен мащаб. Конкретни събития в сферата на политиката, сигурността и разузнаването се **документират** с помощта на **свидетелски показания** и източници от първа ръка, за да се **бори** с широко разпространената **фалшива информация**. Използват се задълбочени проучвания и проверка на съответната документация като методи за откриване на истината по актуални теми. Програмата се фокусира не само върху **качествената журналистика**, но и върху **създаването** на **съдържание** и **политическо образование**, за да достигне **голяма част** от обществото и да **подобри критичното му мислене**. Сред **основните предизвикателства**, пред които се изправя El-Shafra, е борбата с ограниченията на законното право на **достъп** до **обществена информация** и намирането на **платформи** за публикуване, които ефективно да **ангажират** нова аудитория от **млади хора**, които от своя страна често са мишена на фалшиви новини и дезинформация. **Водени** от **страстта** си по **разследващите репортажи**, основателят на програмата, редактор с повече от 10-годишен опит в различни египетски медии, и неговият екип предприемат необходимите стъпки за преодоляване на тези предизвикателства, което се доказва от **популярността** и **гледаемостта** на репортажите, които произвеждат.

Как допринася?

Видеата във Facebook и YouTube, създадени като част от програмата, имат хиляди гледания и вдъхновяват членовете на публиката да научат повече за определени проблеми и да се свържат с водещия за допълнителни справки и източници. Към този момент страницата на Facebook, която събира репортажите на El-Shafra, има повече от 6,9 милиона последователи.

Как да усвоим добрата практика?

Разберете коя е **вашата суперсила** – репортаж, заснемане на видео, интервюиране, управление на социални медии, анализиране – и се **обединете** с **група** от **експерти** във **всички други области**, свързани с **развитието** на съвременна **независима медийна платформа**. Възползвайте се максимално от **цифровите инструменти** на ваше разположение и не позволявайте на страха от провал да ви пречи.

Научете повече и се включете:

Facebook видео галерията на El-Shafra

YouTube канал на El-Shafra

Как се отличава?

Al Qatiba е **уеб списание**, специализирано в **разследваща журналистика**, **журналистически анализ** на **данни** и разказване на истории. Редакционният му подход има **три основни принципа** – **разследване**, **обяснение** и **визуализация** на данни – и доставя уникално, **завладяващо** и интерактивно **съдържание**, което също е публикувано на тунизийски **диалект**, като по този начин прави сложните теми **достъпни** за по-голямата аудитория. В ежедневните си усилия екипът зад списанието е подпомаган от продуцентски отдел, отговорен за аудио-визуалното съдържание, и от изследователски отдел, който предоставя важни стратегическа информация от медийния сектор.

Статиите и **репортажите** на Al Qatiba предлагат **алтернативен поглед** върху политически и социални **въпроси** в **културно разнообразен** регион и имат за цел да **защитават** обществените и индивидуални **свободи**, докато се **борят** срещу **безнаказаността, деспотизма** и корупционните практики. Списанието се управлява от организацията „Taqallam for Freedom of Speech and Creativity“, чиито други дейности включват:

- **Насърчаване на цифровата култура** и цифровата трансформация;
- Подкрепа и **популяризиране** на **най-добрите практики** в **разследващата журналистика** и анализ на данни;
- **Обучение** на **журналисти** и специалисти в областта на **интерактивното разказване** на истории, **дизайна**, маркетинга и застъпничеството;
- Насърчаване на **усилия** за осигуряване на **свободен достъп** до публични **документи** и данни;
- **Защита** на правата на **малцинствата**;
- Разработване на **цифрови** и **физически пространства**, които насърчават различни форми на **творческо изразяване** – драма, филмово изкуство, писане, музика и др.

Настоящият проект на организацията се фокусира върху разработването на свободно достъпна цифрова **платформа**, която осигурява **данни**, както и **визуално-богати** и интерактивни **обяснения** за **работата** на **държавната администрация**, парламента, **икономиката**, **съдебната система**, законодателството и политическата система на Тунис, с цел да помогне на хората да разберат как функционира страната им и да идентифицира потенциални проблеми.

Как допринася?

Al Qatiba поставя обществото в центъра на процеса на производство на новини и осветява неизвестните аспекти на неотложните проблеми в тунизийското общество. Атрактивните презентации в социалните медии допринасят за разпространението на разследващите репортажи и помагат на читателите да открият истината и да прозрат подвеждащите разкази по различни теми. Интерактивните визуални инструменти се оказаха доста въздействащи, тъй като направиха големите масиви от правителствени данни разбираеми за широка публика, която бързо откриваше проблемите и призоваше за промени.

Как да усвоим добрата практика?

Задайте си за **цел** да предоставяте **достоверна**, **ангажираща** и **достъпна информация** на обществото, така че то да може да **разбере** как работи **държавата** и да **поиска положителни промени**.

Практически **идеи могат** да **бъдат намерени** в **уебсайта** на **Al Qatiba** и по време на сесиите на живо с членове на екипа.

Научете повече и се включете: Уебсайт на Al Qatiba

10 Nawaat: Даване на глас за маргинализирани общности и предотвратяване на злоупотреби с власт

Как се отличава?

Nawaat е тунизийска **независима онлайн медийна платформа**, която произвежда и публикува **новини**, **анализи** и **разследвания** в **различни формати**. Поддържана от близо **хиляда сътрудници** и екип от **професионални журналисти** и **блогъри**, платформата благоприятства **работата** на **терен** и често разчита на помощта на **активисти, лица, подаващи сигнали за нередности,** и **граждани**, **участващи** в обществените дела. **Журналистиката** в **обществен интерес** на Nawaat има за **цел** да **противодейства** на **доминиращия** разказ и да **служи** на **непривилегировани** и **маргинализирани общности**, като се фокусира върху **теми**, които **рядко** се **отразяват** от основните медии. Статиите и докладите предлагат **рационални** и **безпристрастни погледи** върху политически развития, социални явления, икономически проблеми, екологични причини и културни динамики.

Всички автори и сътрудници се придържат към **Редакционната харта** – документ, който **признава независимостта** на платформата от държавни и **търговски интереси**, **ангажираността** ѝ с **най-високите редакционни стандарти** и **участието** ѝ в каузи за **социална справедливост**. Поверителността и правото на достъп до информация се защитават последователно, докато всички **източници** на **финансиране** се **оповестяват** публично и своевременно. Екипът на Nawaat спазва следните **принципи** в ежедневната си работа:

- **Свобода** на **изразяване**, мнение и информация;
- **Лоялност** към гражданите;
- **Наблюдение** на властта;
- **Разнообразие** и приобщаване.

Как допринася?

Nawaat подкрепя свободата на изразяване, но полага най-много грижи за защитата на уязвимите групи и избягването на ненужна вреда. Екипът на платформата обаче ще продължи да публикува материали, които илюстрират съществуващите предразсъдъци в обществото, стига репортажите да се основават на доказателства и да не поддържат стереотипи или стигми.

През годините работата на Nawaat е получала множество награди:

- Награда Netizen, 2011 г.;
- Награда EFF Pioneer, 2011 г.;
- Награда Arab eContent, 2012 г.;
- Награда OpenGovTn Media, 2012 г.;

- Награда на Националния съюз на тунизийските журналисти за най-добър интерактивен сайт, 2015 г.;
- Награда Наджиба Хамруни за етична журналистика, 2020 г.

Как да усвоим добрата практика?

Насърчавайте сътрудничеството между различни участници и **се стремете** да работите не само с **журналисти**, но и с **блогъри**, **активисти** и граждани. **Почерпете вдъхновение** от тях по отношение на темите, които трябва да бъдат разгледани. **Създаването на насоки** за авторите и участниците в инициативата, под формата на Редакционна харта или подобен документ, е от **съществено значение** за почтеността на медията. Тези **насоки** трябва да се **преразглеждат** редовно, за да се **уверите**, че са в **съответствие** с текущите цели на организацията.

Практически **съвети могат** да **бъдат намерени** на **уебсайта** на **Nawaat** и по време на сесиите на живо с членовете от екипа.

Научете повече и се включете: Уебсайт на Nawaat

11 **Inkyfada:** Ангажираща онлайн доставка на качествена разследваща журналистика

Как се отличава?

Inkyfada е **независима медийна група с нестопанска цел**, основана през 2014 г. в столицата на Тунис. Създадена е от **екип журналисти**, **разработчици** и **графични дизайнери** с цел да **подкрепи обществения интерес чрез иновативно журналистическо съдържание**. Усилията на екипа са насочени към нарастващата нужда от статии и новини, фокусирани върху проблемите, засягащи живота на хората, след Тунизийската революция през 2011 г., която изведе на преден план свободата на изразяване, но също така и прекалено много токшоута и всякакви мнения.

Inkyfada се **противопоставя срещу несправедливостите**, произтичащи от **корупцията** и **безнаказаността** на **властите**. Тя се стреми да наложи **стандарт** на **журналистическо съдържание**, **ориентирано** към **справедливостта** в медийна среда, наситена с непълни и субективни наративи. Ангажиментът на екипа е да разкрива информацията, скрита от широката общественост, като я представя в **лесни за използване** и **често интерактивни визуални** или **аудио форми**. Журналистическото съдържание се създава чрез **непрекъснато сътрудничество** между отделите за редакция, изследвания, разработки и дизайн. Разнообразни медийни и технологични инструменти се **използват** за **споделяне** на **отделни истории** и **разузнавателни репортажи** по **далновиден**, **разбираем** и **овластяващ начин**. В резултат на това, публиката може да избира между експозета в дълга форма, обяснителни статии, илюстрирани разкази, интерактивни карти, аудио и видео документални филми, фотоесета, подкасти и други.

Със специален фокус върху проучвания, контекстуализация и визуализация на данни, съдържанието на Inkyfada **помага** на **хората** да **разберат** и да се **ангажират** с **политиките**, които **влияят** върху техния живот. Освен това, Inkyfada насърчава свободата на печата и свободата на изразяване, предоставя независима и полезна информация на гражданите и допринася за **преоткриването** на **връзката между създателите** на **информативно** съдържание и **гражданите**. Освен това групата разработва технологични инструменти, които улесняват гражданско

участие и достъпа до образователни материали за медиите и техниките за производство на информативно съдържание.

Как допринася?

Inkyfada използва технологии, иновации и креативност, за да произвежда новини по увлекателен начин. Организацията провежда разследвания и публикува истории за множество социално значими теми като граници и миграция, политика на Тунис, насилие, основано на пола, селско стопанство и храна, права и свободи, достъп до здравеопазване и екологични предизвикателства. Също така споделя обяснителни или контекстуализиращи статии, предоставящи по-прости отговори на различни въпроси.

Освен това, като привърженик на приобщаващото разказване на истории, Inkyfada е първата медийна група в Тунис, която пише на френската версия на своята платформа с език чувствителен към пола.

Редакционният екип и отделът за изследвания и развитие (InkyLab) проектираха съвместно **инструмента inku.be** – платформа за публикуване, която позволява на журналистите самостоятелно да интегрират мултимедийно съдържание в онлайн изданията си. Тя е създадена да побира разнообразни и непрекъснато развиващи се типове журналистическо съдържание. Inku.be се превърна в неразделна част от бизнес модела на Inkyfada и е възприета от онлайн редактори по целия свят.

Как да усвоим добрата практика?

Накратко – **използвайте всички творчески** и **технологични ресурси**, с които разполагате. Предоставянето на новини и разследвания по атрактивен начин превръща консумирането на информацията в лесна задача. Затова, ако решите да стартирате онлайн издание, уверете се, че **събирате гъвкав екип** от **професионалисти**, **специализирани** в **различни области** – графични дизайнери, разработчици, изследователи, анализатори на данни, видео редактори и аниматори.

Практически **препоръки** могат да бъдат намерени на **уебсайта** на **Inkyfada** и по време на сесиите на живо с членовете от екипа.

Научете повече и се включете:

Уебсай на Inkyfada

Практически съвети

Платформи за проверка на фактите

1 Faktoje: Проверката на фактите като средство за борба с дезинформацията

Как се отличава?

Faktoje е албанска **медийна услуга** за **проверка** на **факти**, която насърчава **отчетността** въз основа на **правото** на **информация** и **прозрачността**. Проверката или верификацията на факти е **съвременна**, **отличаваща се категория** на **журналистиката**. Целта ѝ е да гарантира точен и безпристрастен анализ на публични изявления, за да се **коригират погрешни представи** и да се **увеличи общественото знание** по важни въпроси. Социалните медии разшириха източниците на информация и по този начин изграждането на разкази, с което подкопаха ролята на журналистите като разказвачи на истината. Информацията може да влияе на обществото и да мобилизира политическите мнения, поради което проверката на факти е много важна. **Екипът** на Faktoje се състои от **редактори** и **журналисти**, които се фокусират върху проверката на **изказвания**, **обещания** и **действия** на държавни служители и основни институции в страната. В ежедневната си работа всички членове на екипа се придържат към следните принципи:

- **Безпристрастност и почтеност:** Нито служителите, нито съмишлениците на Faktoje са свързани с политически партии, длъжностни лица или кандидати. Редакторите не вземат страна в политически дебати по никакви въпроси, освен относно прозрачност, точност и цялостност на информацията. Изявленията и обещанията на политици, държавни служители и субекти, които се възползват от публични средства, за да бъдат проверени, се избират въз основа на въздействието им върху живота на гражданите. Проверката на факти се извършва по методология, която е описана в секцията „За нас“ на официалния уебсайт на платформата. Faktoje се стреми да поддържа баланс и да проверява изказванията и обещанията на представителите на политическата сфера (правителство и опозиция) и други обществени институции. Направените заключения винаги се основават на доказателства. От своето създаване насам, настоящите и бъдещи служители на Faktoje са задължени да не участват в политически дейности.
- **Редакционна независимост:** Финансиращите организации не играят роля в избора на твърденията, които платформата проверява и нямат влияние върху това как се извършва работата. Faktoje.al самостоятелно носи пълна отговорност за всички редакторски решения. Екипът проверява всяко твърдение еднакво – независимо дали те могат да се припокрият или да се противопоставят на интересите на финансиращите организации.

Faktoje е част от Международната мрежа за проверка на факти (International

Fact-Checking Network – IFCN) като член-участник от януари 2020 г. и е част от Мрежата против дезинформацията на Балканите от април 2020 г. Организацията също е доверен партньор на Албания по програма за проверка на фалшиви новини на платформите на Meta.

Как допринася?

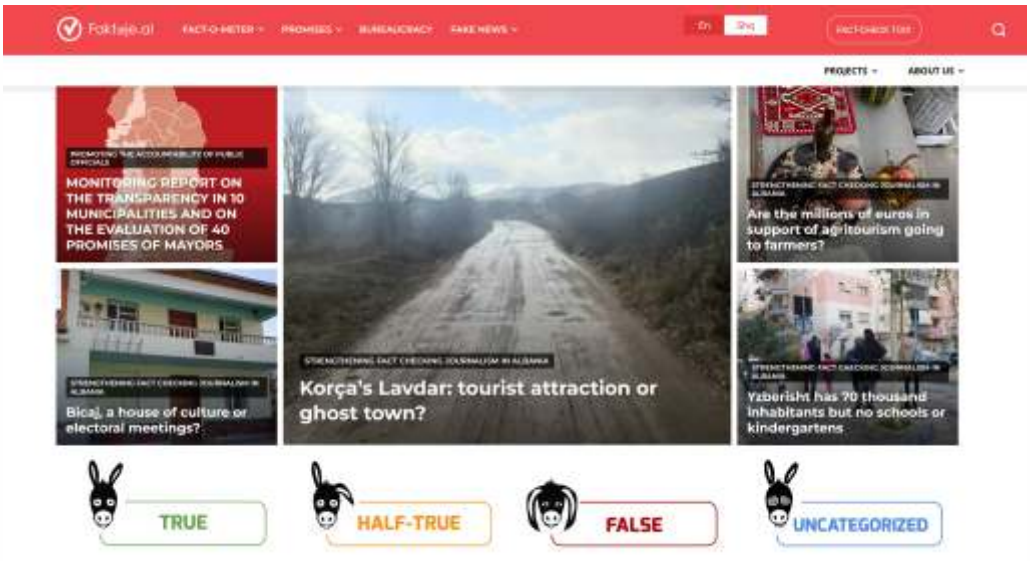
Въздействието от работата не е само върху албанската общественост, но и върху тази на Западните Балкани, тъй като Faktoje участва в няколко регионални проекта, насочени към борбата с дезинформацията и фалшивите новини. Освен това, членовете на екипа на организацията са обучили 300 младежи в 9 области на страната по медийна грамотност, методологии и техники за проверка на факти за разграничаване на фалшивите новини. В допълнение, Faktoje също така взе участие в курса по проверка на факти в Катедрата по журналистика на Университета на Тирана. Faktoje обучава мрежа от над 30 местни журналисти в 15 града всяка година.

Как да усвоим добрата практика?

Преди да започнете услуга/уебсайт за проверка на факти е по-добре да **проучите** техните **режими** на **работа** и **методология** на уебсайта на ICFN. Една от **процедурите**, които екипът на **Faktoje следва** в своята дейност, е представена по-долу:

Всички потенциални твърдения се разглеждат първо на редакционни заседания. Обсъждането включва вероятни конфликти, най-добрите журналистически подходи към проблема, намиране на информация и назначаване на журналист, който да работи по темата. Репортерът обсъжда с редактора източниците, експертите, визуалните материали и общата структура на статията. След като журналистът завърши статията, редакторът я преглежда за яснота и точност, преди да я одобри за публикуване.

Научете повече и се включете: Официалния сайт на Faktoje на Английски

2 **Faktograf:** Насърчаване на международни партньорства за проверка на факти за достигане до по-широка аудитория

Как се отличава?

Faktograf - Асоциация за информирана общественост е издател на портала Faktograf.hr, единствената медия в Хърватия, **специализирана** в **проверка** на **факти**. Целта на Faktograf.hr е да **оцени точността** и **валидността** на **изявленията** на хърватски политици, както и на други **обществено значими политически деятели**. Също така, Faktograf цели да **предотврати неоснователните позиции**, **изказани многократно** в публичния дискурс да се **превърнат** във **факти**. Екипът зад портала се стреми да **противодейства** на **дезинформацията** в публичното пространство и да развие подходящо медийно пространство с нестопанска цел, където **политическият живот** в Хърватия се **разглежда** от **професионална** и **етична журналистика**, **неподвластна** на **влиянието** на различни частни интереси.

Faktograf подписа допълнения Практически кодекс по дезинформация през юни 2022 г. и е член на Международната мрежа за проверка на факти (IFCN), Европейската мрежа за стандарти за проверка на факти (EFCSN) и Програмата на Meta за проверка на факти на трети страни. На регионално ниво асоциацията е един от основните членове на SEE Check – мрежа от 6 организации от 5 държави в Югоизточна Европа, които работят за насърчаване на отчетността на медиите, подобряване на медийната грамотност и борбата с дезинформацията.

В ежедневната си работа журналистите и редакторите на Faktograf.hr се придържат към следните принципи и политики:

- **Безпартийност и справедливост**
- **Стандарти и прозрачност на източниците**
- **Прозрачност за финансирането и организацията**
- **Стандарти и прозрачност на методологията**
- **Политика за открити и честни корекции**

Как допринася?

Faktograf подбира темите, следейки медийни публикации и публични дискусии в социалните мрежи и се старае да отговаря максимално на запитванията на своите читатели. Приоритетни са теми от обществен интерес и кампании за дезинформация, застрашаващи общественото здраве или служещи за манипулиране на изборни процеси. При проверка и оценка на точността, екипът на Faktograf.hr използва следните видове източници: официални източници (данни и съобщения на публични институции и други публични органи), научни изследвания, данни от гражданското общество и международни организации, мнения на компетентни експерти и медийни източници. Използват се и цифрови инструменти за проследяване на източници и проверка на данни. Информация от анонимни и непроследими източници не се взема предвид.

Как да усвоим добрата практика?

Започнете като разгледате други вече **установени уебсайтове** за **проверка** на **факти** – PolitiFact, FactCheck и The Washington Post's Fact Checker бяха модели за подражание за Faktograf. **Прегледът** на **най-добрите практики** ще помогне на създателите да преценят **какво е необходимо** за предоставяне на **обективна** и **етична информация** на обществеността. Освен това търсенето на **помощ** от **организации** за **проверка** на **факти** в региона би улеснило процеса по изпълнение. И накрая, прозрачният процес на работа е ключов фактор за читателите и успеха.

Например, редакциите, които съставляват регионалната мрежа SEE Check, ежедневно информират обществеността за най-новата дезинформация в региона от началото на руската инвазия, използвайки съвместен блог на живо за войната в Украйна. **Трансграничното сътрудничество** и **споделянето** на **знания** са ключови за нашия успех като мрежа.

Научете повече и се включете:

Портал на Faktograf

Кодекс на принципите на IFCN

3 **Demagog:** Проверка на факти за защита на обществеността от зловредна дезинформация

Как се отличава?

Асоциация Demagog е първата **организация** за **проверка** на **факти** в Полша, както и член на Международната мрежа за проверка на факти (IFN). Основната цел на асоциацията е да **подобри качеството** на **обществените дебати**, като предоставя на **гражданите безпристрастна** и **надеждна информация**. Водени от принципите на **откритост**, **аполитичност**, **обективност** и **професионализъм**, екипът зад Demagog **проверява изказвания** и **обещания** на политици на собствения си уебсайт от 2014 г. насам.

Асоциацията също разпространява идеята за проверка на факти в Полша. Като част от борбата с фалшивите новини, Demagog **провежда семинари** и реализира **образователни проекти**, насочени към **младите хора**, като например **Академия за проверка на факти**.

Мисията на Demagog е да предостави на **гражданите достъп** до **надеждна**, **разнообразна** и **безпристрастна информация** за **политиката**, **журналистиката** и **науката**. Асоциацията се стреми да се **бори** с **фалшивите новини** и **дезинформацията** и да повиши качеството на обществения дебат. Demagog също така улеснява създаването на общество, което взема **решения въз основа** на **факти**.

Как допринася?

Служителите на Demagog използват различни инструменти за наблюдение на публично споделена информация. Изказванията на политиците се проверяват с помощта на качествен подход, разделен на четири стъпки: избиране на

изказвания, проверка на информацията с помощта на публично достъпни източници, оценка на всяко изказване и, ако е необходимо, коригиране на грешки след публикуване. Затова Demagog не само коригира политиците, но и показва техните собствени грешки и учи гражданите как да бъдат критични, когато се информират чрез медиите. Другите дейности включват подкрепа и обучение на граждани за потенциалното им участие в местни движения и международни организации като ЕС. Освен това, Demagog развива методи за проверка на факти, установява дейности за наблюдение и улеснява защитата на гражданските свободи. Академията за проверка на факти има за цел да обучи повече от 4000 души по въпросите за дезинформацията и фалшивите новини чрез различни семинари.

Като цяло, асоциация Demagog и нейните проекти имат видимо въздействие върху Полша. Това стана особено очевидно по време на изборите, пандемията от Ковид-19 и войната срещу Украйна. Demagog също така се присъедини към програмата за проверка на факти на Facebook заедно с още над 50 независими организации, което улесни екипа да проследява и развенчава дезинформацията, разпространявана в социалните медии.

Как да усвоим добрата практика?

Борбата с опасното влияние на фалшивите новини и предоставянето на гражданите достъп до факти е нещо, върху което всяка държава трябва да се съсредоточи. Екипът на Demagog използва **обществени ресурси**, за да постигне тези цели. Същият тип информация най-вероятно е **свободно достъпна** в други страни, което улеснява приемането на модела. **Създаването** на **общност**, която е **отговорна** към себе си и към другите, е ключът към успеха на такава организация с нестопанска цел, тъй като поставя **по-високи стандарти за новините** в съзнанието на гражданите.

Научете повече и се включете:

Уебстраница на Demagog

Интервю с един от редакторите на Demagog

Статия за включването на Demagog в програмата за проверка на факти на Facebook

4 Factcheck.Bg: Подпомагане за журналистите и обществото с проверена информация по ключови проблеми

Как се отличава?

Factcheck.bg е единствената **уеб платформа** в България, **посветена изцяло на проверка на факти**, създадена по инициатива на Асоциацията на европейските журналисти в България. През май 2021 г. Асоциацията **събра екип** от **безпартийни професионални журналисти**, за да **противодейства** на нарастващото замърсяване на информационната среда на България с **невярна информация** и **дезинформация**. Целта на проекта е да **проверява твърдения** от **обществен интерес** със значителен потенциал за социален ефект според **най-високите стандарти на професионалната журналистика**. За да се постигне максимален ефект, проектът се фокусира върху **подпомагането** на **българските журналисти** да разграничат **фактите** от **неистините** в **социалните медии**, традиционните медии, **обществените изявления** на официални лица и други източници на информация. **Статиите** на сайта са предназначени и за **информиране** на **българските граждани**, които се интересуват от **новини** и **обществени въпроси** и търсят отговори на други **обществено значими въпроси**.

Factcheck.bg цели да **помага** на обществото да прави **информирани решения** по **най-належащи теми** като изборите за политически лидери, **общественото здраве** по време на глобална пандемия и спазването на задълженията по **правата** на **човека**. **Решенията** относно кои твърдения да бъдат проверени, как се проверяват и как се пишат проверките на фактите, **се вземат съвместно** от **журналистите** и **редактора**.

Водещи принципи в работата на Factcheck.bg са:

- **Безпристрастност** и **почтеност**: Екипът е напълно безпартиен и нито служителите, нито сътрудниците са свързани с политически партии, длъжностни лица или кандидати. Те използват постоянна бдителност, за да поддържат съзнание за пристрастия и избягват насърчаването на която и да е страна по всеки въпрос.
- **Редакционна независимост**: Factcheck.bg самостоятелно носи отговорност за всички редакционни решения. Екипът проверява всички твърдения еднакво, независимо дали те може да се припокриват или да са в конфликт с интересите на финансиращите ги партньори.
- **Прозрачност** на **методологията**: Екипът дава приоритет на твърденията, които проверява, въз основа на комбинация от три фактора: дали изглеждат съмнителни на повърхността; дали имат потенциално значително социално въздействие поради темата, обществената позиция или влиянието на говорещия; дали достигат до широка аудитория на базата въз основа на ангажирането в социалните медии или размера на пазара на телевизията, радиото или печатните медии.

Как допринася?

Factcheck.bg подкрепя усилията на българските журналисти да предложат на медийната аудитория качествена информация чрез проверка на твърдения, направени в социалните мрежи, традиционните медии, публични изявления на

официални лица и другаде. Предоставяйки потвърдена и надеждна информация по теми, които са честа мишена на дезинформационни кампании, платформата действа и като източник на информация за гражданите, интересуващи се от новини и обществени дела, и тези, които търсят отговори на други въпроси от социално значимост.

Как да усвоим добрата практика?

В рамките на **проекта „Fact Check: Creating the Community“,** реализиран от Асоциацията на европейските журналисти – България, беше създадено **ръководство** за **проверка** на **факти** в **цифровата среда**, което може да бъде **намерено** и **изтеглено** от тук.

Научете повече и се включете:

Платформата на Factcheck.bg

Уебсайтът на Асоциацията на Европейските журналисти - България

5 **Ellinika Hoaxes:** Общи действия срещу фалшивите новини и манипулираното съдържание онлайн

Как се отличава?

Ellinika Hoaxes е основан през 2013 г. в Гърция като първия **уеб портал**, **координиращ усилията** за **проверка** на истинността на **новини** и **твърдения** в **медиите** и **социалните мрежи**. Редакторският екип зад проекта се състои от **професионалисти** с опит в **идентифицирането** и **развенчаването** на **митове**, **фалшиви новини**, **фалшиви видеоклипове**, **манипулирани снимки** и **други измами**, разпространявани **онлайн**. Основните **инструменти**, използвани от екипа, включват **проучване**, **събиране** на **данни** от **надеждни източници** и **оценка** на данните. Понеже конкретната задача може да варира от проверка на изображение, за да се види дали е редактирано или не, до проверка на псевдомедицински твърдения или дори проверка и обяснение на проект на закон, няма една методология, която да е подходяща за всички случаи. Седмично се получават **няколко десетки** до **стотици заявки** за **проверка** на **фактите**, както чрез съобщения в страницата на Facebook, така и в специална Facebook група. Последната е създадена с основната цел да **обучава потребителите** относно начини за **проверка** на **твърденията** и се управлява от членовете на екипа. Някои твърдения не могат да бъдат проверени веднага или се проверяват в бъдеще, когато необходимите доказателства станат налични. **Приоритет** се дава на **заявки** от **последователи** на страницата, широко **разпространена дезинформация** по чувствителни теми и твърдения, **насочени** към конкретни лица и **уязвими групи**.

Ellinika Hoaxes подлежи на годишни одити на **прозрачността**, **безпристрастността** и **спонсорството**, няма връзка с никоя медия и редовно **участва** в програмата на **Meta** за проверка на **факти** от трети страни. Освен това порталът е член на **Европейската цифрова обсерватория** и **Международната мрежа** по **проверка** на **факти**.

Как допринася?

Ellinika Hoaxes често се споменава в местните материали като референтна точка поради надеждността на портала при кръстосани препратки към новини. Членове на екипа на Ellinika Hoaxes са канени многократно в телевизионни и радиопредавания, за да говорят за феномена на фалшивите новини и начините за справяне с тях. Някои публикации на уебсайта дори са обсъждани в парламента. В момента Ellinika Hoaxes прави следващата голяма стъпка в борбата срещу фалшивите новини, като създава първото гръцко разширение на браузър, което предупреждава читателите в реално време колко надежден е сайтът, който посещават. Разширението показва конкретно предупреждение в зависимост от категорията на надеждност, в която попада уебсайтът: сатира, теории на конспирацията, псевдонаука, дезинформация, примамка за кликване и реч на омразата.

Как да усвоим добрата практика?

При разработката на портал за проверка на факти, **включете експерти** във **възможно най-много области** и дайте **приоритет** на **предложенията** на **читателите** за твърдения, които да бъдат разследвани. **Анализирайте** превантивно **актуални изявления** и информационни материали, **които могат** да **имат вредни последици**, да **засягат** **общественото здраве** или **неотложни текущи въпроси** и да **подкопават демократичните процеси** и човешките ценности.

Научете повече и се включете: Уебстраница на Ellinika Hoaxes

6 Fatabyyano: Борба с дезинформацията в Бликия Изток чрез онлайн участие

Как се отличава?

Fatabyyano е **независима** арабска **платформа** за **проверка** на **факти**, основана от 25-годишния влогър и студент по медицина д-р Моат Ал Тахер, с цел **борба** с **фалшиви новини** и дезинформация и **обучение** на **ново поколение** активни граждани с **високо критично съзнание**. Платформата обхваща **20 държави** в конфликтния **Близък Изток**, където интернет потребителите са изложени на **големи вълни** от **новини** всеки ден, и предоставя **надеждна информация** на **6 различни езика** освен арабски. Това е възможно благодарение на усилията на **експертен екип** от **изследователи**, **академици**, **медийни професионалисти** и **уеб разработчици**. Служителите и стажантите на Fatabyyano нямат политически пристрастия и спазват **следните принципи**:

- Коректност и безпристрастност;
- Високи професионални стандарти и прозрачност на източниците;
- Прозрачност на финансирането и организацията;
- Стандартност и прозрачност на методологията;
- Политика за открити и честни корекции.

Независимо от политическия и социално-икономическия контекст, платформата цели да подчертае **опасните последици** от **фалшивите новини** (реч на омразата, партийно насилие) и важността от развиване на **критично мислене** и **проверката** на **истинността** на съдържанието, преди да бъде споделено. Fatabyyano е **уважаван регионален партньор** на програмата на **Meta** за **проверка** на **факти** от **трети страни** и работи за **подобряване** на **качеството** на новините във Facebook чрез прилагане на стъпки за **преглед** и **оценка** на **точността** на **историите**, включително снимки и видеоклипове, които се появяват в емисиите с новини на потребителите.

Как допринася?

Fatabyyano има общо над 1 000 000 арабскоговорящи последователи в различните социални медийни канали. Видео предаването на платформата е преведено на 6 езика, последвано е от 500 000 души и е генерирало над 4 000 000 гледания досега. Към настоящия момент редакционният екип продуцира ново предаване, наречено Fatabyyano TOON, което е насочено към по-млада публика и вече има повече от 10 епизода.

Как да усвоим добрата практика?

Създаването на **интерактивна общност** от **професионалисти** (изследователи, анализатори на данни, разработчици, журналисти, мениджъри на социални медии) играе ключова роля, когато става въпрос за **споделяне** и **разпространение** на **добри практики** за **проверка** на **факти** и **проектиране** на **лесни за употреба насоки** и инструменти за проверка на автентичността и истинността на широко разпространената информация и новини.

Научете повече и се включете:

Уебстраница на Fatabyyano

Функционалността на Conseils de journalistes на Fatabyyano

Статия за Fatabyyano в Daily News Egypt

1 Медийна и информационна грамотност: Възпитаване на отговорна и критична млада аудитория

Как се отличава?

Целта на проекта е да **подобри уменията** на **младежите за медийната** и **информационната грамотност** (**МИГ**) чрез въвеждането на МИГ във **формалната образователна система** на Албания. За да се постигне това, беше използван всестранен и цялостен подход. Процесът доведе до **адаптиране** на **учебните планове в 20 училища** и **разработването** на **модули** за **обучение** на учители и ментори и изпитване на модули по МИГ във всички предмети в предуниверситетското образование.

240 учители са **обучени да използват** учебната програма по МИГ в класната стая. Това се случи на три етапа:

а) като **методология за достъп** до **информация**;

б) като методология за **подобряване** на уменията за **критично мислене** сред учениците;

в) като методология за **стимулиране** на **изразяването** и **създаването** на **съдържание** сред учениците.

Проектът се появи като **отговор** на бързата цифрова трансформация и на разрастването на информационните безредици, характеризиращи се с влошаване на спазването на журналистическите стандарти, **разпространение** на **дезинформация** и **спад** в **доверието** на гражданското общество в **медиите**. Водещи принципи при изпълнението на проекта в Албания са **приобщаване** и **многообразие** – участват заинтересовани страни на регионално, национално и международно ниво и се обхващат широк спектър от теми.

Как допринася?

Около 9 828 ученици от 20 училища в Тирана, Дуръс, Елбасан и Лежа са се възползвали от проекта и са придобили повече знания в областта на МИГ. Резултатите от външната оценка от независими изследователи показват следното:

- **97,1%** от учителите признават, че наставничеството им е помогнало да разберат по-добре интегрирането на медийната и информационна грамотност (МИГ) в учебната програма;
- **50,6%** от учителите потвърждават, че обученията по МИГ трябва да се предлагат на всички учители;
- **52%** от учениците намират МИГ за много важна за тяхното образование;
- **46%** от учениците потвърждават, че МИГ им е помогнала в ежедневието, а **38%** – в учебните предмети.

Използването на технологии в класната стая е стимул за учениците да бъдат включени и ангажиране повече в сравнение със случаите, когато се използват традиционни форми на преподаване/учене (учебници и обяснения на дъска).

Как да усвоим добрата практика?

Първо и най-важно, **познавайте местния контекст**, **оценете нуждите** на **целевата група** и се опитайте да **проектирате интервенция**, имайки предвид техните нужди. **Включете бенефициентите** във всеки етап на процеса. **Ангажирайте възможно най-много заинтересовани страни**, **свързани** с инициативата. Не забравяйте, че дългосрочните **инвестиции** в **училищната инфраструктура** и **медийните лаборатории** (оборудвани с компютри, проектори, интернет достъп, библиотека с подходящи заглавия, аудио и видео помагала и т.н.) са задължителни. **Поддържайте на мрежа** от **обучени преподаватели**, така че **знанията** и опитът от проекта да могат **лесно** да бъдат **споделени** с нови **партньори**.

Научете повече и се включете:

Уебсайт на проекта (съдържа позиционен документ за МИГ, обучителни модули за учители, ресурси свързани с МИГ и онлайн курсове от IREX и CFI и други)

Инициатива за рамкова програма

Статия на AMI за интегриране на МИГ в образователните програми

2 Наръчник с отворен код: Овластяване на журналистите да създават качествено съдържание

Как се отличава?

Проектът се фокусира върху **подкрепата** и **подобряването** на **възможностите** на журналистите и медиите от **техническа** и **технологична гледна точка**, в която бяха открити значителни недостатъци в арабския регион през последните години. Тези недостатъци се отразиха върху растежа на медийните организации, развитието на журналистите и тяхната конкурентоспособност на международно ниво. Качеството на медийното съдържание също е повлияно отрицателно.

Ето защо основната цел беше да се създаде нова **възможност** за **медийните специалисти** и **институциите** да се **възползват** от развиващи се технологии и **подобряването** на **съдържанието**, за да се постигне устойчивост и да се увеличат доходите на арабските журналисти. Всички дейности по проекта се ръководят от следната визия: *„Да направим журналистите и арабските институции способни да се **конкурират в световен мащаб** по отношение на **развитие**, **креативност** и **качество** на **съдържанието**“.*

Освен организирането на **обучителни семинари** за напреднали, които директно **подкрепят журналисти** и **институции** и им **предоставят иновативни решения** на различни проблеми, екипът на проекта адаптира **полезни инструменти** и **бази данни** на **арабски език** и си сътрудничи с частни компании, за

да **предостави** на **журналистите безплатен достъп** до **платени версии** на съответния **софтуер**. Отделя се специално **внимание** на подходите и инструментите за **укрепване** на **цифровата сигурност** и **защитата** на **защита на поверителността онлайн**.

Бъдещите инициативи включват изграждане на търсачка за проверка на фактите и създаването на нов инструментариум, който ще помогне на журналистите да получават ценни данни и да проследяват движенията на подозрителни фондове и фиктивни компании.

Как допринася?

Бяха проведени над 100 безплатни обучения за журналисти и институции в арабския регион. Тези сесии се фокусираха върху съвременните технологични инструменти и извличането на информация от отворени източници.

Поредица от 10 обучения беше организирана в партньорство с Новинарската инициатива на Google, Фондация за хуманитарна журналистика в Йемен, Иракската мрежа за социални медии, Факултета по масова комуникация на Канадския университет Ахрам и медийната компания Bernays в Бахрейн.

Около 800 журналисти бяха оборудвани с различни софтуерни приложения безплатно, а инициативата за цифрова грамотност за медийни професионалисти покри теми като техники за развитие на медиите, автоматизирано управление на социални медии, продуктов маркетинг и инструменти за цифрова сигурност.

Проектът спечели Иновационния предизвикателство на Google в Близкия Изток, Африка и Турция, конкурирайки се с 435 други проекти, което вдъхнови екипа за 14 нови начинания, използващи патентовани AI решения за улесняване работата на журналистите.

Как да усвоим добрата практика?

Прегледайте внимателно **медийната система** във вашата страна с **екип** от **експерти** и **идентифицирайте проблемните области**. **Партнирайте** си с обществени институции, международни организации, медийни компании, професионални асоциации и други заинтересовани страни, за да **създадете цялостна програма**, която се занимава с най-належащите проблеми. **Ангажирайте се с журналисти**, за да разберете **техните нужди** и **оплаквания**, така че да можете да намерите правилните решения за възстановяване и трансформация.

Научете повече и се включете:

Facebook страница на инициативата

3 **Коалиция за медийна грамотност:** интегриране на медийната грамотност в образователните програми чрез целенасочени кампании

Как се отличава?

Кампанията **„Дни на медийната грамотност“** е организирана от Коалиция за медийна грамотност в България и има пет издания до 2022 г. включително. Изданието на кампанията през 2022 г. се фокусира основно върху **ролята на учителите**, формалното и **неформалното образование** и обучението през целия живот.

Обикновено Дните на медийна грамотност започват на Международния ден за безопасен интернет. Кампанията **трае около 5 месеца** и включва **онлайн обучения** и **курсове** за **ментори**, **учители** и **ученици**, както и за **възрастни хора** в **малките населени места**; състезания за учители; **уебинари** за родители; инициативи за борба с **дезинформацията** и **проверка** на **факти**; представяне на **ново учебно съдържание** и **първото национално тестване** на цифровата **медийна грамотност** на **учениците**, следвайки методология, разработена от Коалиция за медийна грамотност (през 2022 г.). Училищата и други организации могат да се присъединят по всяко време и да използват **готови програми** по **медийна грамотност**, за да създадат свои собствени събития или да популяризират кампанията. Основна цел на кампанията е **интегриране** на **медийната грамотност** в образователния процес и подобряването на медийната грамотност на обществото като цяло. Това допринася за **развитието** на **уменията** за **критично мислене** и **креативност** не само сред **децата** и **младежите**, които растат в цифровата епоха, но и **сред други възрастови** групи в цяла България.

В момента кампанията „Дни на медийната грамотност“ се **подкрепя** от **широк кръг** от **организации**, **институции** и **медии** – Министерство на културата, Министерство на образованието и науката, Посолство на САЩ, Фондация „Лъчезар Цоцорков“, УНИЦЕФ, Фондация „Америка за България“, Столична община и OFFNews.

Как допринася?

Въздействието на Дните на медийната грамотност е национално. То включва събития в много български градове и селски райони, насочени към ученици, учители, ментори, журналисти и възрастни хора. Чрез кампанията Коалиция за медийна грамотност успява да подобри уменията и знанията за цифрова и медийна грамотност в рамките на образователната система, а по този начин и в цялото българско общество. Голям набор от ресурси се предоставя на образователни институции и организации, които желаят да участват в кампанията.

Как да усвоим добрата практика?

Пренасянето на **практики** от инициативата „Дни на медийната грамотност“ в други страни и региони изисква **подкрепа** от **страна** на **правителствени институции**, които регулират областта на **образованието**, **медийни партньори** и **журналисти**. **Форматът** на подобни кампании може да варира от класове за **цифрова медийна грамотност** и **курсове** за **обучение** на учители, ученици и ментори до **семинари** и **практически сесии** с **възрастни** хора или **групи** в **неравностойно положение**.

За да научите повече и да се включите:

Уебсайт на Коалиция за медийна грамотност

Уебсайт на Асоциацията на европейските журналисти – България

4 **Psaloroco:** Насърчаване на медийната грамотност чрез кино

Как се отличава?

Проектът за медийна грамотност Psaroloco стартира в Гърция през 2010 г. и се управлява от организацията с нестопанска цел KYKLOS. Той включва експертно подготвена програма от **кинопрожекции**, насочени към **деца** и **тийнейджъри**, както и серия от **групови работилници**, в които децата **създават късометражни филми** (игрални, документални, стоп моушън анимации и др.). Друга инициатива на проекта е **класната стая Psaroloco Ed**., чийто учебен план е предназначена да осигури смислено **ангажиране** с **изкуствата,** да **подкрепя медийната грамотност** и да **подобрява уменията** за **критично мислене**. Като цяло, проектът насърчава **подобряването** на **критичното мислене** и **способността** за **деконструиране на образи** чрез запознаване на начинаещата и уязвима публика с основните **термини** на **кинематографичното изживяване** чрез демострация на филми, семинари, аудиовизуални преживявания, изложби и работилници на Международния фестивал на филмите за деца и младежи Psaloroco и други събития. **Учителите** в **училищата** са интегрирани в процеса и използват специално подготвени **образователни ресурси** и програми, за да действат като **основни агенти** на **аудиовизуалната грамотност**.

Ключов приоритет на Psaroloco е достигането до **географски райони** на Гърция, които са с **ограничени** възможности по отношение на медийната и информационната грамотност. За създаването на близки и органични връзки с хората в тези общности се работи от година на година и целта е те да се укрепват.

От създаването си Psaroloco си **сътрудничи** с **SOS детско селище** в Гърция и **неправителствената организация Tandem** за експериментални работилници в Центъра за рехабилитация на деца с увреждания в Атика (K.A.A.A.P.A.A.A., бивш P.I.K.P.A.A. Voula)

Как допринася?

Достъпът до образователната програма е отворен за всички чрез официалния уебсайт, който позволява на млади и стари да търсят и изследват. Положителното въздействие върху преподаватели, родители, киноклубове, библиотечния персонал и млади режисьори е видно от поканите и запитванията, получени от целия свят. Изпълнението на програмата подобри участието на учениците и взаимното разбирателство в класната стая. Отбелязва се и значително подобрение в уменията за критично мислене, уменията за наблюдение и внимание, търсенето на смисъл и способността за разграничаване връзките между различни области. В допълнение, проектът за медийна грамотност на Psaroloco беше сред победителите на наградите на ЮНЕСКО за глобална медийна и информационна грамотност през 2021 г.

Дейностите на проекта повишават осведомеността относно въпросите за устойчивото развитие и ги поставят в дневния ред на учителите, като

същевременно поощряват свободното мислене, участието в демократичния процес, равенството, върховенството на закона и зачитането на човешките права, включително и правата на малцинствата.

Как да усвоим добрата практика?

Проектът за медийна грамотност Psaroloco **предоставя всички образователни ресурси** на английски език **безплатно** чрез официалната страница на проекта. Сътрудничеството с институции, организации, академици и творци от други региони чрез **съвместни обучителни** и **изследователски програми** помага за разработването на тематични подходи и нови техники.

- Образователен комплект, базиран на анимационния филм „За мама“ на Дина Великовская с теми: майка, семейство, любов, взаимна подкрепа, интеркултурализъм. Препоръчителна възраст: 10-12+
  Линк: https://www.psaroloco.org/about-a-mother
- Образователен комплект, базиран на филма „Лисицата“ на Жаклин Ленцу с теми: зряла възраст, семейство, детство, конфликт. Препоръчителна възраст: 14+
  Линк: https://www.psaroloco.org/education-kit-fox
- Образователен комплект, базиран на филма „Термостат 6“ на Мая Ав-Рон, Марион Кудерт, Милене Комоноти и Сикстийн Дано с теми: изменението на климата и целите за устойчиво развитие. Препоръчителна възраст: 12+
  Линк: https://www.psaroloco.org/thermostat-6-climate-change-sdgs
- Образователен комплект „Да говорим истината“ с тема: изследване на документалното кино. Образователният комплект позволява на учениците да научат визуалния език, необходим за разказване на история чрез този формат, и да разберат процеса на избор, включен в разказването на история. Препоръчителна възраст: 12-16+
  Линк: https://www.psaroloco.org/memory-%CE%B9-let-s-get-real

Научете повече и се включете:

Филми по теми/възрастови групи

Филмов фестивал на Psaloroco

5 Netwerk Mediawijsheid: Насърчаване на безопасно и интелигентно потребление на медии чрез сътрудничество

Как се отличава?

Netwerk Mediawijsheid (Холандската мрежа за медийна грамотност) е **мрежа**, състояща се от **повече** от **хиляда организации**, работещи **заедно** за **създаване на медийно грамотно холандско общество**. Това са образователни и културни институции, изследователи, ИТ компании, медийни платформи и др. Всички те допринасят с нещо различно, с нова гледна точка за диалога. Създадена като инициатива на Министерството на образованието, културата и науката, мрежата улеснява **споделянето** на **знания** и **сътрудничеството** за изпълнение на дейности, **насърчаващи медийната грамотност**. Осигуряването на такова образование е от решаващо значение за едно добре функциониращо демократично общество. То излага хората на **възможностите**, които **медиите** могат да предложат, както и на риска, свързан с тях.

Мрежата стартира многогодишен план през 2019 г. с мисията „Всеки да бъде медийно грамотен“. За да постигне това, организацията се фокусира върху **три основни дейности**: повишаване на **осведомеността** и **посочване** на **пътя**, закрепване в **практиката** и **политиката** и изграждане на мрежа за **подпомагане** и **активиране**. Използвайки най-голямата си сила – **споделеното знание**, **опит** и **ресурси**, осъзнаването на **важността** на **медийната грамотност** се постига чрез **кампании**, инициативи, проекти, **инструменти** и **модели**.

Как допринася?

През 2010 г. стартира кампанията „Седмица на медийната грамотност“. Всяка година темата е различна: медийното образование на младежи (2011), влиянието на медиите върху живота на хората (2012), правата на медийна грамотност (2014), разграничаване между факти, фалшиви новини и дезинформация (2016), цифров баланс (2020). Кампанията е насочена към млади възрастни и предоставя съвети и информация по различни теми, като дискусията през 2022 г. е за симулация на онлайн социално поведение.

Официалният уебсайт Mediawijsheid.nl предоставя информация за безопасното и интелигентно използване на цифрови медии. Той има няколко раздела, от които посетителите могат да се ориентират и избират, включително как да се справят с проблемите, произтичащи от използването на социални медии, дезинформация и как да бъдат в безопасност онлайн. Уебсайтът има повече от 450 000 посетители всеки година.

Мрежата се фокусира и върху нарастващия проблем с дезинформацията. Поради това беше разработен уебсайтът Isdaechtzo.nl, за да информира потребителите за разпространението на фалшиви новини, как работят те и как да се установи дали информацията е надеждна или не.

Как да усвоим добрата практика?

Повечето млади възрастни са израснали в цифровия свят, но не знаят как да се възползват от подобни възможности или да се защитят. Такива инициативи за подобряване на медийната грамотност са ключът към едно добре функциониращо общество. Netwerk Mediaijsheid, като **добра практика**, разчита на **сътрудничество**. Опитвайте се да се **срещате**, **работите** и **свързвате** с **възможно най-много партньори** с **подобно желание** за **медийно образование**. **Разширявайки** мрежата си, вие **увеличавате въздействието** си.

Научете повече и се включете:

Уебсайт на Netwerk Mediawijsheid

Уеб портал, посветен на безопасното и интелигентно използване на цифровите медии

Инициатива, насочена срещу фалшивите новини и дезинформация

ПРОГРАМИ ЗА ОНЛАЙН БЕЗОПАСНОСТ И ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДКРЕПА

1 Цифрово гражданство и предотвратяване на кибер изнудване: Научете как да бъдете информирани и в безопасност онлайн

Как се отличава?

Инициативата започна през 2021 г. от Арабската мрежа за цифрови медии и човешки права в **отговор** на няколко **тревожни тенденции**: разпространението на **фалшиви новини**, зачестилите **самоубийства** сред младите момичета, **изнудвани онлайн**, и спада в **доверието** в някои **новинарски уебсайтове** в Египет.

Инициативата се самофинансира от членовете на мрежата и се състои от поредица от **онлайн обучителни семинари** за журналисти, медийни професионалисти и студенти по медии относно **използването** на **инструменти** за **проверка** на **факти** и за множеството **аспекти** на **цифровото гражданство**. В допълнение, инициативата повиши **осведомеността** относно **кибертормоза** и **кибер изнудването** чрез **специални видеоклипове**, представящи начини за **подкрепа** на **жертвите** на тези злонамерени практики.

Организацията, която стои зад инициативата – Арабската мрежа за цифрови медии и човешките права, е основана от **журналист** с **20-годишен опит** и двама **университетски професори**. От 2019 г. организацията е посветена на **насърчаването** на **човешките права**, подкрепата на свободата на изразяване и **образованието** на обществеността относно **ползите** от **инструментите** за **цифрово гражданство**.

Как допринася?

Голям брой последователи на профилите на мрежата в социалните медии искат да участват в семинари и работилници, за да могат да научат повече за видовете кибер изнудване и начините за оказване на помощ на жертвите. Членовете на екипа на мрежата редовно оценяват значимостта на практиките си, като преглеждат обратната връзка от участниците в инициативата. На базата на резултатите от всеки преглед се правят подобрения и се въвеждат нови подходи.

Как да усвоим добрата практика?

Определете точно **ролята** на **социалните медии** в **разпространението** на **слухове** и **невярна информация** и се справете с определени аспекти на проблема, като **включете инфлуенсъри**, които са популярни сред младежите, **иновативни** и **готови** да **използват професионални журналистически практики** в **създаването** на **съдържание** за целите на вашия проект. Винаги **взимайте под внимание мнението** на **генерация Зет** и не пренебрегвайте **нестандартните решения**, които

те предлагат, тъй като често се **оказват много ефективни** в борбата с **неправомерните медийни практики** онлайн.

Научете повече и се включете:

Подобряване на цифровата грамотност

Предотвратяване на кибертормоза и кибер изнудването

2 Международна медийна подкрепа: Помощ за журналисти в страни, засегнати от конфликти и политически кризи

Как се отличава?

Международна медийна подкрепа (International Media Support – IMS) е международна организация с нестопанска цел, която **подкрепя местни медии** в **страни**, засегнати от **въоръжени конфликти**, **авторитарно управление** и **политически преход**. IMS се ангажира да **защитава свободата** на **изразяване** и международните стандарти за **правата** на **човека**, одобрени от международната общност. Организацията действа като механизъм за **подкрепа** на **професионалните** си **колеги**, **независимите медии** и **други медийни институции**. Организацията **насърчава свободата** на **печата**, **спасява живота** на **журналисти** и прокарва пътя за **добра журналистика** и надеждна информация за всички.

Днес IMS **действа в повече от 30 държави**, където **съществува риск за състоянието на независимите медии** поради хуманитарни или политически кризи, авторитарни режими и въоръжени конфликти. Както гласи мотото на IMS „Добра журналистика. По-добри общества“, организацията настоява за **качествена журналистика**, **оспорва репресивни закони** и гарантира **безопасността** на **медийните работници** от **всички полове**, за да могат те да изпълняват работата си. Организацията е приела **няколко ръководни принципа:**

- IMS ще действа в **обществения интерес** и ще поддържа своята **независимост** от правителства, стопански корпорации, донори и политически организации;
- IMS ще бъде **чувствителна към моралните ценности**, религията, обичаите, традициите и културата на общностите, в които работи.
- IMS има за цел **да работи отвъд границите на политиката**, религията, културата, расата и етноса и с **организации** и **лица**, с които **споделя общи ценности** и цели.
- IMS се стреми да гарантира, че **инициативите** за **развитие на медиите** са **оформени** както от **международни** стандарти за **правата** на **човека**, така и от **приоритетите** на **всяка държава**, в която организацията работи.

Как допринася?

Добра журналистика

IMS се стреми да подкрепи местните медии и съдържанието, което те предоставят, чрез:

- Предоставяне на обучение за добри репортажи и журналистически жанрове като разследваща журналистика;
- Разработване на обучителни материали, включително наръчници и ръководства за обучители относно модели на най-добри практики;
- Развитие на структурите за медийния бизнес чрез изграждане на капацитет на персонала, генериране на доходи чрез реклами и продажби и разработване на интелигентни техники за разпространение;
- Укрепване на връзките между медиите, гражданското общество, хуманитарните организации и академичните среди за разширяване на достъпа на медиите до информация;
- Подкрепа на производството на документални филми като алтернативна платформа за маргинализирани гласове и възгледи по проблеми, рядко отразявани в основните медии.

Безопасност на журналистите

Като част от работата на IMS в подкрепа на изграждането на национални механизми за безопасност на журналисти с участието на местни, национални и международни партньори, подходът към безопасността на журналистите съчетава специализирано обучение с практически мерки за безопасност и застъпничество за по-безопасни работни условия за медиите.

Свобода на пресата

В страните, където свободата на пресата е ограничена, IMS работи заедно с местни медийни партньори, за да насърчава закони, които гарантират по-добри условия на работа на журналистите, като защитава свободата на изразяване на традиционни и цифровите платофрми и настоява за приемането на подобрени закони за медиите.

Глобален дневен ред

IMS също се занимава с глобални проблеми, които влияят върху развитието на свободните медии, като бедност, корупция, миграция и радикализация.

Документално кино

IMS работи с независими режисьори от целия свят, за да подпомага развиването на нови проекти, да улеснява свързването с филмовата индустрия и да съдейства в разказването на истории, които допринасят за социалното, политическото и културното развитие.

Как да усвоим добрата практика?

За възприемането на подобна практика трябва да са ясни **най-важните елементи на добрата журналистика**. Те включват предоставянето на **етично**, **актуално**, **критично съдържание** от **обществен интерес**, като се гарантира безпристрастно и **обективно публикуване**. Гражданите се нуждаят от точна информация, за да вземат решения за себе си и за своите общности.

Научете повече и се включете:

Уебсайт на International Media Support

3 **Sophism:** Борба срещу речта на омразата чрез осведоменост и образование

Как се отличава?

Центърът за европейско конституционно право (CECL) заедно с Националния и Каподистрийския университет в Атина (NKUA), EDEX – Educational Excellence Corporation Ltd (Университета на Никозия) и Гръцката лига за човешки права изпълняват проекта SopHiSM **като отговор** на **онлайн речта на омразата** – **нарастващ проблем** в Гърция и Кипър, който може да се дължи на обществените нагласи към конкретни групи, развитието на онлайн медиите и липсата на осведоменост и подходящи инструменти за противодействие на речта на омразата.

Професионални и граждански журналисти **създават съдържание**, включващо **реч на омразата,** както **преднамерено**, за да получат видимост, така и **неволно**, защото **не са** в **състояние** ефективно да го разпознаят. Проектът цели да **подкрепи** висококачествената **журналистика** в Гърция и Кипър чрез **подобряване** на **уменията за медийна грамотност** на **професионални** и **граждански журналисти** (блогъри, инфлуенсъри в социалните медии), и да **помогне** на **журналистите** да **разпознават** своевременно моделите на **реч на омразата** и да **създават журналистика против нея**. Освен това, проектът има за цел да **повиши осведомеността** на широката **общественост** относно характеристиките на речта на омразата чрез онлайн кампания, следваща подход **отдолу-нагоре** и участие чрез създаване на **младежки съюз**, състоящ се от граждански и професионални журналисти. Сред другите цели на проекта са **изграждането на цифрова библиотека** за онлайн речта на омразата в Гърция и Кипър и разработването на **инструменти**, насочени към **конкретни случаи** на реч на омразата.

Как допринася?

Участниците в обучителните дейности и членовете на съюза, ръководен от младежи, се възползваха от висококачествени учебни материали и инструменти и придобиха практически опит по темата за езика на омразата онлайн, представляваща относително ново предизвикателство, което не е адресирано адекватно в учебните програми на гръцките и кипърските училища по журналистика.

Почти 400 студенти по журналистика, млади журналисти и граждански журналисти участваха в онлайн семинари (включително теоретични и практически сесии) в Гърция и Кипър, като се фокусираха върху речта на омразата и обсъждаха дълбоките социални корени на феномена, артикулацията му в публичната сфера и начините за избягване на използването на реч на омразата. Средно- и дългосрочното въздействие на дейността е свързано с нейните устойчиви елементи и засяга наличността на учебни материали и инструменти за журналисти, студенти по журналистика, граждански журналисти и други заинтересовани лица в Гърция и Кипър сред приключването на проекта и за обозримо бъдеще.

Приблизително половината от участниците са били въвлечени в „алианса за борба с речта на омразата“, чрез който са изготвени текстове, достъпни в момента

в раздела на портала на уебсайта на SOpHiSM. Тези текстове обсъждат различни аспекти на речта на омразата, както онлайн, така и офлайн. Производството и качването на съдържание продължава дори след завършването на програмата, тъй като речта на омразата е въведена като тема в две бакалавърски програми в Катедрата по комуникации и медийни изследвания на NKUA и Катедрата по комуникации и цифрови медии на UoWM.

Как да усвоим добрата практика?

Идентифицирайте най-разпространените случаи на реч на омразата в **онлайн медиите** и социалните мрежи и **проучете** социалния **контекст**, **предразсъдъците** и **погрешните** схващания зад тях, за да **създадете ефективна образователна кампания**, **отразяваща културни**, технологични и **езикови специфики**.

Предложенията на **SOpHiSM** са **подходящи** за **други държави** от **ЕС** извън партньорството. Използваната методология, по-специално по отношение на онлайн новинарския портал **срещу речта на омразата**, може да се пренесе в различни национални контексти. **Възможността за трансфер** се улеснява от предоставянето на **много от резултатите** на **проекта** на **английски език**.

Научете повече и се включете:

Уебсайт на SOpHiSM

4 Цифрова правна клиника: Борба с невярната информация и превръщане на интернет в по-безопасно място

Как се отличава?

Цифровата правна клиника (Digital Legal Clinic) е инициатива, **ръководена** от **жени**, посветена на предоставянето на инструменти за **защита** от **онлайн тормоз** и **електронни престъпления**, подобряване на **цифровите умения** на **младите хора** и повишаване на **осведомеността** относно **ефектите** на **невярната информация**, **взаимодействието между технологията** и **правните рамки** и принципите на **отговорно онлайн поведение**. Целта на инициативата е да **създаде безопасно киберпространство** и да **превърне** цифровите **предизвикателства** във **възможности** за работа. Към този момент клиниката има няколко отдела, които отговарят на широкия спектър от нужди на хората и се придържат към **стриктни политики** за **поверителност** в своите действия, тъй като много от тях включват подпомагане на млади жертви в чувствителни случаи на изнудване и кибертормоз. **Образователните** и **изграждащи капацитет програми** са проектирани да включват **обширни** цифрови умения и юридически учебни **програми**, така че участниците могат да бъдат по-добре подготвени за изискванията на пазара на труда. Членовете на екипа на Цифровата правна клиника провеждат **онлайн семинари**, обхващащи **наказателното право**, **принципите** на **социалните медии** и **кампаниите** с **фалшиви новини** по начини, които правят тези теми интересни за младата аудитория.

Цялата инициатива е създадена по време на **пандемията** от **Ковид-19** и последвалите локдауни в резултат на стремежа на основателите да **адресират адекватно оплакванията** на **нарастващ брой** момичета и момчета, които бяха **изложени** на **цифрово насилие** и **онлайн тормоз**, вариращи от кибертормоз до расизъм и изнудване.

Как допринася?

Цифровата правна клиника разкри близо 4000 киберпрестъпления и ги предаде на квалифицираните правни екипи и съответните държавни органи. Нещо повече, повишената осведоменост за правната рамка на страната и различните киберрегулации сред бившите жертви се оказаха от решаващо значение за изграждането на стратегии за онлайн защита и отблъскването на насилствени атаки. Около 5000 участници в различни образователни програми подобриха своите цифрови знания и придобиха ценни нови умения. Като част от инициативата беше създадена мрежа, предлагаща възможности за кариера на млади момичета в областта на разработката на игри. Инициативата привлече финансовата подкрепа на повече от 10 000 благодетели от Йордания и Близкия Изток, осигурявайки по този начин ресурсите, необходими за дългосрочното ѝ функциониране.

Как да усвоим добрата практика?

Идентифицирайте най-често срещаните тактики, използвани за **кибертормоз** и **разпространение** на **дезинформация онлайн**, и измислете ефективни **стратегии** за противодействие заедно с **професионалисти** от областта на **медиите, ИТ и правото**.

Партнирайте си със **специалисти** по **дигиталния маркетинг**, за да създадете кампании, подчертаващи опасните **ефекти** от **фалшивите новини** и повишаващи **осведомеността** относно **средствата** за **защита** от онлайн тормоз.

Научете повече и се присъединете:

Фейсбук страница на Digital Legal Clinic

Digital Legal Clinic

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Този вдъхновяващ наръчник за гражданска журналистика представи 21 добри практики, обхващащи същността на областта и предоставящи ценни насоки и идеи за усъвършенстване на уменията на амбициозни граждански журналисти като вас. Вече имайки по-задълбочено разбиране за важността на гражданската журналистика, надяваме се, че този наръчник ще ви даде сила, вдъхновение и подкрепа да се ангажирате повече с вашата общност и да докладвате за важните проблеми. Наръчникът има за цел също така да поощри отговорната и етична журналистика и да насърчи отчетността и прозрачността в тази област. Следвайки примерите на представените практики и принципите, посочени в този наръчник, ние вярваме, че можете да допринесете значително не само в областта на гражданската журналистика, но и в контекста на вашата общност.

Наборът от добрите практики, представени в предходния раздел, подчертава доста **области**, в които можете да **насочите усилията** си като **граждански журналист**. Не е задължително да имате изкусни умения с видео функциите на телефона си или да сте експерт фотограф, за да създадете впечатляващо съдържание и да помогнете на вашата аудитория да открие истината за текущите събития.

Добрите изследователски, **аналитични**, **програмни**, **дизайнерски**, **управленски** и **писателски умения** са също толкова **ценни** за стартиране на **ангажиращ** и полезен проект за **гражданска журналистика**, но преди всичко трябва да сте **всеотдайни**, **медийно грамотни**, **любопитни** и да **следите** за въпросите, които са от значение за вашата общност. Винаги **търсете сътрудничество** с други умели ентусиасти, за да можете да провеждате задълбочени разследвания, да увеличите максимално обхвата на вашите публикации, да създавате образователни програми или да гарантирате сигурността и ползваемостта на вашата платформа за проверка на факти или онлайн списание. Каквото и начин да изберете, за да правите **гражданската журналистика**, останете **верни** на себе си, бъдете **смели** и спазвайте следния **етичен кодекс**[5,8]:

- Борете се за свободата на печата;
- Бъдете ангажирани с намирането на истината, дори ако това противоречи на вашите политически убеждения или включва оспорване на статуквото;
- Не участвайте в асоциации и дейности, които могат да компрометират вашата независимост и журналистическа почтеност в очите на обществеността;
- Проучете всички страни на една история и съберете информация от всички засегнати страни;
- Придавайте приоритет на източниците си;
- Уважавайте хората от всички социални среди;

- Поемайте отговорност за грешките си и ги коригирайте веднага;
- Избягвайте плагиатството като чума;
- Не се поддавайте на каквито и да е било предразсъдъци, независимо дали става въпрос за потвърждение (търсене на информация, която подкрепя вашите убеждения), лъжливи спомени, закон за приключването (желанието да се създаде заключителна история, дори когато липсват някои факти), слепи петна, закотвяне (прекалено разчитане на първия факт, който откриете), ефект на лъжлив консенсус (надценяване на популярността на вашите убеждения сред другите хора) или ефект на дезинформация.

Следвайки тези етични принципи, вие не само ще спечелите доверието на вашата аудитория, като същевременно демонстрирате пълната си отдаденост на истината, но също така ще насърчите професионализма, прозрачността, отчетността и отговорността сред вашата общност и колеги. Надяваме се, че деветте точки, които сме изброили по-горе, ще ви помогнат да комуникирате репортажи със силно въздействие и смислена журналистика.

Е, сега е моментът да излезете там, да взаимодействате с членовете на вашата общност, да откриете вълнуваща история и да **направите пробив** с вашите **репортажи**. Ако имате съмнения относно определен аспект на медийното производство, свържете се с нас чрез формата ни за контакт на нашия уебсайт: https://jour-you.eu/contacts/. С радост ще ви помогнем!

И винаги помнете, че един правдив, основан на доказателства и обективен репортаж може да развенчае множество фалшиви разкази и да промени живота на хората към по-добро. Късмет!

ИЗТОЧНИЦИ

1. Rose, S. (2013, Nov. 14). *Abraham Zapruder: the man behind history's most infamous home movie.* The Guardian. https://www.theguardian.com/film/2013/nov/14/abraham-zapruder-film-kennedy-killing-parkland

2. Rosen, J. (2014, July 14). A Most Useful Definition of Citizen Journalism. Retrieved June 3, 2022, from A Most Useful Definition of Citizen Journalism: http://archive.pressthink.org/2008/07/14/a_most_useful_d.html

3. Mare, A., Keith, H., Marimbe, S., & Mukundu, R. (2018). *Citizen Journalism Guidelines on electoral reporting in Zimbabwe.* Denmark: International Media Support (IMS).

4. Riaz, S., & Pasha, S. A. (2011). Role of citizen journalism in strengthening societies. *FWU Journal of Social Sciences, 5*(1), 88-103.

5. Ross, R., & Cormier, S. C. (2010). *Handbook For Citizen Journalists.* Denver: National Association of Citizen Journalists.

6. Knight Citizen News Network. (2014). *Principles of Community Journalism*. http://kcnn.org/learning-modules/principles-of-citizen-journalism/

7. Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action.* Queenstown: The Aspen Institute.

8. Citizen Journalism Academy for Youth. (2022) *T 2.3 Methodology for Creating Training Materials.* JOUR-YOU Project Team (produced by Elisavet Vasileiou /EKO Greece/ and consulted with the project partners).

Наръчник по гражданска журналистика за младежи

Версия 1.01 15 Май 2023
Редактор: Михаил Минчев (ФПКО)
Принос от партньорите по проекта
Редактори: Невена Добрева и Мария Рачинска
Дизайн: Станислав Евстатиев / 4 ФРЕНДС СТУДИО
Вектори: Vecteezy.com
София, България, 2023

Това издание е публикувано с лиценз криейтив-комън
https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/

Това издание е достъпно за свободно изтегляне на
https://jour-you.eu

jour-you.eu